Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

SVOBODA

Рік XVI. Ню Иорк. Четвер, 26-го Падолиста 1908. Число 48. Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, November 26, 1908. No. 48

Глупота православних.

Не може бути й найменшого сумніву, що теперішний сумний стан гр. кат. церкви в Америці, який заприччинили головно превелебні сродники Мункачівської Екселенції Фірцака, е лише водою на млин православних. Прокляті ними уніяти „папіштаци" вхопились, бачите, за чуб і жруть ся між собою мов шакалї... а вони чейже не е такі глупі, щоб сидїти тепер з заложеними руками і приглядати ся там дракам глупих „Руснаків" лиш з боку, безчинно. Впрочім, православних батюшків охрещено у нас вже давно „жуками" себ-то такими насїкомцями, які в'являють ся мов з під землї всюди там, де е лише якась гниюча матерія. В нашій церкві назбирало ся як раз тепер досить сеї гнилизни, тим-той не диво, що батюшки лише внюхують; в якій гр. кат. громадї прокинула ся і дозріла гниль — ну, тай сунуть вони там на жир...

Як би там врештї всно і не було, а з сеї причини, що православним батюшкам удасть ся тут і там поживитись відпадками від гр. кат. церкви, вони впадають у великий восторг і в радости мало із шкіри не вискочать. „Мовъ бы ясныи звѣздочки во тьмѣ ночной загоряють ся, такъ и православныи парохіи на Американской Руси появляются" — поетизуе з телячим захватом батюшка-редактор „Свѣта", органу православної місії в Америці, ч. 42-ге, в передовій статї під нагловком: „Новыи побѣды православія". „Долой зъ Римомъ!" — кричить вже як-би на „Урра" згаданий редактор. — „Вертайте до православія!" „Не ослабывайте в працѣ!" „Патріоты! въ борбу за св. вѣру православную!.." „Ура! А ну же всѣ дружно съ новыми силами устромимся на врага" (розумій на нас, гр. католиків) читаемо на иншім місци Свѣта. А якийсь „N" в дописи під загол.: „Теперь дѣло наше, слава Богу, добре иде", спорікае „православныхъ патріотовъ", що вони нічо не роблять, лише на „бузьків" спускають ся. „А коли бузько летае — говорить він — та нашимъ людямъ красныхъ сынковъ та дочокъ носить, то мы готовы говорити, що наша парохія красно розвиваесь.." І так далї і т. д.

Но вільно православним батюшкам аж дуріти з радости, що їх „міссія" в Америці зростае; вільно їм остаточно сипати на папір боеві оклики і цькувати брата на брата, бо в тім вони е великими майстрами; вільно їм навіть дорікати не лише своїм „патріотам" в родї Гладиків і Луциків, що вони за мало подвизають ся для православія, але свобідно їм навіть самих чортів з пекла взивати до обрахунку за те, що унія не щезае так скоро, як вони сего хотїлиб; те все нас так дуже не болїло-би анї навіть не свербіло-б. На що я хочу звернути тут увагу шановного загалу, то на се, яким обманом і глупотою старають ся російські батюшки підійти нашого темного брата.

Так, читаемо на однім місци в згаданім Свѣтѣ, що „вѣдь унія то не есть яка будь вѣра, — то не больше якъ фальсифікація православія" а на другім місци в тім самім числї згаданої ґазети радить почт. батюшка-редактор нашим людям, щоб вони, коли хочуть пізнати „русскій" обряд і правдиву православну віру, йшли в „Нью Іорскій катедр. соборъ" і там вони побачать „не обритвеного ч е р в о н о г о бискупа, — бо правдиво восточныи православныи епископы нигды не брыются (не голять ся) „но величественного святителя (розумій: Платона!) украшенного б р а д о ю". „Чи мало Вы бачили—звертаеть ся редактор до наших людей — иконъ ап. Петра и Павла, св. Николая, Антонія и Өеодозія Кіево-печерскихъ и проч. угодниковъ Божихъ. Ну, що они? Обритвеныи?!" „Що-жъ то за бискупъ русскій, коли онъ обритый мовъ римокатоликъ! Не русскій онъ, а римокатолицкій".

Які-ж висновки можна витягнути спитаюсь тепер із наведених много слів? Та хиба не инші, а тільки сї, що після науки православного батюшки, головним складником православної віри і „русскаго" обряду е б о р о д а; що без бороди русскій обряд і „правдивая православная" віра нічого не варті, бо віра, обряд і борода стоять після него на одній і тій самій ровени, і ся трійця становить—одно; що унія е сфалшованим православіем й через те, бо вона відкинула бороду; що наш руський епископ не може звати ся руським тому, бо він не „украшенный брадою" як їхній сьвятитель; що сьв. ап. Петра і Павла, сьв. Николая, сьв. Антонія і Теодозія кийво-печерських і прочих угодників Божих почитають православні як сьвятих лише тому, бо вони не були „обритвеныи"; одним словом, після православних без бороди не е мислима, анї правдива православна віра, анї сьвятість угодників Божих, анї восточний обряд, анї Унія, а й, розумієть ся, анї спасене душ...

І що-ж то такого е ся борода? — спитаемось. Я гадаю, що борода — се клапоть волося, яке виростае чоловікови на долїшній щоцї, а цїль її — як у кого? Для одних служить борода для окраси лиця; для других може для охорони лиця від студени або вітру; для инших знов е вона на те, щоб мав де громадитись порох, бруд а в ним нераз всякі заразливі бацилї; а ще у иньших сповняе борода задачу серветки, бо, важаете, при їдї або питю сї частинки корму або напитку, що вислизнуть ся з уст, мають за що зачіпитись і не обваляють вже сурдута, камізолї або й сподень... а де-инде знов принялась по зросту така поведінка, звичай, що люде носять бороду... А вже чому прим. не мае бороди баба, лише хлоп, то хиба один однїський Г. Бог на небі знае; менї тільки дивно, що російська церква мае й жени між сьвятими, хоч вони борід зовсїм не мали...

Та лишім жени в спокою, а берім тільки мущин під розвагу! Не один примірoм російський цар голив собі, зглядно казав собі голити бороду дуже старанно, а проте був він „первымъ сыномъ" — ну, і видимою головою православної російської церкви; а неб. Победоносцев, оберпрокурор „Святѣйшаго Правительствующаго Всероссійскаго Сvнода" не тільки, що не мав бороди, але й навіть вусів, но те не стояло на перешкодї, щоб він не міг бути „босом" над бородатими митрополитами, епископами і иньшими „богомудрыми Отцами", членами Святѣйшаго... Сvнода. Тай чому Ви, панове батюшки висших і низших чинів, не скличете якого собору (не вселенського, бо такого російська церква не може скликати!) і не оголосите якогось канонїчного правила, після якого царі і оберпрокурори мусїлиб мати як вже не кудлаті бороди, то бодай борідки? Вони прецїнь е першими рибами у Вашій церкві і нею рядять тай від них повинен йти добрий примір для всїх підчинених їм високих і низьких батюшків в такій важній „справі" як борода...

Но я не буду турбувати нї царів нї оберпрокурорів, лиш хочу говорити з редактором Свѣта і взагалї з батюшками, бо з ними лише маю до дїла. — Іменно: скажіть менї, отче редактор Свѣта, чи е яке місце в сьв. Письмі старого або нового завіта, в котрім булоб сказано, що епископи і попи мусять мати бороди? Або чи може на котрім із семи Ваших вселенських соборів принято такий канонїчний „параґраф" що епископи і попи не можуть бути „обритвеныи?", Або чи може церковне переданє, яке Ви впрочім не конче то любите узнавати, усьвятило після Вашого погляду бороду так, що епископ без бороди б е з у с л о в н о і р і ш у ч о не може бути епископом, а піп без бороди б е з у с л о в н о і р і ш у ч о не може бути попом?... Правда, Ви моглиб сказати, що „русскій" епископ не може бути безбородьком і тому отже, що еп. Ортинський не мае бороди, він не е еписком „русскимъ". Колиб Ви справдї так сказали, то треба Вам тодї знати зовсїм ясно, що еп. Ортинський анї яко епископ анї яко чоловік дійсно не е „русскій" себто російський, лише він е Русином, яка то народність е инша і відмінна від російської і який то нарід не е такий глупий (за виїмком невеличкого хиба відносно числа зачимеричених Вами одиниць), щоб за для браку бороди у нашого епископа вважав його не — Русином... А як би Ви сказали, що еп. Ортинський безусловно не може бути і восточним епископом через те, що він не мае бороди, то справдї треба б хиба жалісно здвигати раменами над сею восточною вірою, а ще більше над сим восточним обрядом, коли дурна борода займае у них аж таке високе, знатне і почестне місце.

Та як там воно і не е, а я сьмію поставити до Вас, отче-редактор Свѣта, ще такі питаня: Колиб так Господь Бог допустив таке чудо, що Ваш „величественнѣйшій Святитель" стративби через ніч бороду так, що рано встав би він з постелї такий голий на лици, як перший лїпший римокатолицький бискуп, або колиб так у Вашого святителя прокинулись під бородою які чираки так, що лїкарі поставилиб як едине условіе їх вигоїня: обстрижене і обголене бороди, то скажіть, прошу, чи тодї Ваш „Высокопреосвященнѣйшій Настоящій Святитель" мігби таки бути епископом русскимъ і епископом восточним? Чи не мусів би тодї Ваш Владика повісити свій епископський „санъ" на час безбородя на кілок? Або чи можеб Ви післали його тодї сейчас до монастиря, щоб він там в уединеню молив ся горячо і щиро до Бога, щоб борода виросла йому як найскорше та щоб повернуло разом з нею його епископство?... Скажіте, прошу! Ви же, шановні читачі „Свободи" не сьмійтесь, що я зайшов в так глибоку бородачу фільозофію; бігме, що не сьмійтесь! Православні батюшки кладуть, бачите, бороду як [illegible] зисшости їх батюшківсьтва і їх епископа і вони трактують бороду зовсїм серіозно як якусь богословську річ і бородою вони нас атакують. Тим-то й треба було комусь доконче осьвітити сю бороду із всїх боків, щоб Ви, панове Свободяне, могли мати бодай яке-таке поняте о тій православній бородї і щоб Ви знали, як в данім випадку проти неї боронитись. На се я отже пишу про бороду цїлу статю, а Ви не регочіть ся, бо річ поважна, но читайте спокійно ще трохи далї.

Се воно правда, що і сьв. ап. Петро і Павло і сьв. Николай і сьв. Антоній і Теодозій киівопечерські і многі инші угодники божі не були „обритвеныи," йно мали довші або коротші бороди; що більше, і се е правда, що й сам Ісус Христос, Син Божий мав бороду, о чім православні люблять також писати часто в своїм органї і „проповідати" нашим людям. Но, здаеть ся менї, нїхто не скаже, що Ісус Христос носив бороду на те, щоб Він міг бути Христом і Сином Божим (Христос був Христом і Сином Божим і без бороди!), лише мав Христос бороду тому, бо в тих часах, коли Він жив на земли, був на сьвітї, особливо-ж на Сходї, такий звичай, що люди носили бороди. Христос же не прийшов з неба на землю, щоб зносити або реформувати такі людські звичаї, як ношене бороди, лиш став ся Христос чоловіком на те, щоб спа-

(Продовжене на 4-ій сторонї.)

ПРИРОДНА МЕТОДА ЛІЧЕНЯ

або

як потреба нам уложити житє, щоб устеречи ся перед ріжними недугами і заховати кріпке здоровлє.

Написав

ЕМАНУІЛ ТЕОДОРОВИЧ.

(Дальше).

б) Органи, що розділюють матерію і спричиняють обіг крови.

Як вже зазначивем передше, ціле наше житє полягає на безустаннім круженю крови, котра, збираючись в відповідних до сего органах с. є. серцю, артеріях, жилах, судинах волосковатих і судинах лімфатичних, немов густою сітею околює внутр нашого тіла.

Кров наша є двояка: ясночервона, здорова, містяча в собі доволї кисня а мало двокису угля, котра збираючись в т. зв. артеріях, дає поживу органам нашого тіла, і темно червона, шкідлива, маюча много двокису вугля а мало кисня, а надто повна всї ляких зужитих складників нашого організму, котра, виповняючи т. зв. жили, пливе до відповідних органів, щоб очиститись, отже перемінитись в кров здорову, артерийну.

Головні жили і артерії висилають на всї сторони побічні галузи, які відтак розгалузують ся в дуже тоненькі жилки і артерійки, які й переходять в себе без відділеної виразно границї. Сї тоненькі судини т. зв. судини волосковатї проникають і оплїтують ткани всяких частей тїла так, що майже нема в нашім тілї жадного пункту, деб, колючи шпилькою, кров не пирснула. Вони розділюють кров клїтинам, в котрих відбивають ся всякі важні чинности відживи, як: ріст тканий і орудій, виріб слини, жовчи, соків травлячих, молока і т. д. а рівночасно й упроваджують з тїла зужиті складники, отже в них відбуває ся переміна крови артерийної в жильну і на відворіт.

Судини лїмфатичні або всисниці сутъ замітні стїнамі дуже тонкими, майже прозорими. Містять в собі перероблену поживу на складники нашого організму т. зв. лїмфу, котра відтак переміняєсь в кров. Лімфа єсть то теч о подібнім складї що кров, однак безбарвна або блїдо жовта і прозора. Містить в собі округлаві тїльця, дрібку менші від тїлець кровних, крім сего білок і соли.

Судини лїмфатичні находять ся в всїх мягких частях нашого тїла і падають їм певну пухкість. З почину дуже тоненькі і сїтчасто попереплїтані переходять опісьля через т. зв. желези лїмфатичні і виходять з ним чим раз грубшими відногами, щоб відтак злучитись в оден головний пень, званий проводом грудним, який, здіймаючись вздовж стовба хребового з черева до груди, загинає ся на лїво і впадає до т. зв. жили підключицевої, вливаючи тут лїмфу в кров, котра вкінци й сама в кров заміняє ся.

Судини лїмфатичні в косиках кишки тонкої зовуть також молочевицями, бо заключають в собі молоч (chylus) отту теч мутну, біляву, похожу на молоко, котра творить ся в кишці тонкій підчас травленя. Згаданими косиками всисають судини лїмфатичні то ту молоч, котра ріжнить ся від иньшої лїмфи тим, що має в собі більше товщу. В дальшій дорозї стає она чим раз подібнїйшою до крови, а перед самим уйстєм до жил принимає вже барву блїдочервону, а опісьля перемінаєсь цїлком в кров. Центральним орудєм для круженя крови єсть серце, котре лежить в ямі грудній межи обома легкими посунене більше до лївого боку. Єсть то мяз сильний, дутчастий, завбільшки пястука, осложений із внї болонистим мішком т. зв осердєм (pericardium) а в внутрі вистелений оболоною званою серед сердєм (endocardium). Серце дїлить ся повздожною стїною на праву і лїву половину, а кожда з них знов єсть переділена поперечною перегородою на дві ями по над собою лежачі получені отвором. Горішна зове ся присїнком а долїшна коморою Так отже серце має чотири ями: дві комори, праву і лїву і два присїнки, правий і лївий.

Головною причиною круженя крови суть рівномірні рухи серця т. зв. скорг і розкорг комор і присїнків, котрих отвори суть заосмотрені відповідними заставками т. зв. кляпами, які суть так уряджені, що серце скорчуючись випихає до артерій кров з лївої половини, котра, перепливаючи через судини волосковаті, вертає відтак через жили назад до серця, і то до єго правої части.

Рухи серця споводовують так звані ударення або битя серця, якого відголос (тьохкане) даєсь учувати, коли приложимо ухо до клїти грудної, або також, наслїдком потручаня настигаючих що раз дальше филь крови, і в частях від серця віддалених, і то за помочею мацаня так званого пульсу або живчика.

Пересїчно робить серце 70 ударень на мінуту. У дитини однолїтної бє серце 130 разів на мінуту, в пізнїйшім віцї число ударень чим раз меншає, в 22 році житя виносить 70, а в старости знов трохи підносить ся (75-79 разів на мінуту). В декотрих разах і у дорослих бє пульс до 100 разів або й більше на мінуту пр. в горячцї, в сильнім зворушеню, при інтензивній праци і т. д.

Коли корчать ся обі комори, прудить струмінь крови з лївої комори до головної артерії т. зв. аорти, а з правої комори до т. зв артерії легкової; а позаяк рівночасно розкорчують ся оба присїнки, прето спливає до правого присїнка кров жильна обома головними жилами т. зв. жилою головною горішною і жилою головною замішною а до лївого присїнка кров артерийна з легких т. зв. жилами легковими. При розкорчі комор і рівночаснім скорчі присїнків замикають ся заставки артерій а отвираюрь ся кляпи серцеві, наслїдком чого кров дістає ся з правого присїнка до правої комори а з лївого присїнка до лївої комори. Оттак кров в своїм круженю описує два круги, і так: через артерію легкову плипе кров темночервона повна двокису вугля в правої комори серця до легких, где, перепливаючи судини волосковаті, очищуєсь с. є. забирає кисень а віддає двокис вугля, а відтак, вже яко ясночервона, вертає жилами легковими до лївої присїнки а опісьля до лївої комори. Єсть се так званий обіг крови малий. Тепер наслїдком скорчу комори виплиає кров ясночервона з лївої комори до аорти і прибігши усе тїло, дістаєсь до судин волосковатих, де перетворює ся на кров темночервону, котра відтак головними жилами вертає до правого присїнка а опісля до правої комори серця. Є се т. зв. обіг крови великий.

Задачею великого обігу крови є розпроваджене крови артерийної для відживи по всїх тканях тїла, як також спроваджене крови жильної, для відживи тїла непридатної, назад до серця.

Наслїдком малого обігу крови дістаєсь кров жильна до легких, де втративши двокис вугля і відсьвіжившись через побране кисня, вертає відтак знов до серця як кров здорова, артерийна. Отже малий обіг крови служить до очищеня крови жильної с. є. переміни еї на кров артерийну, котра, як звісно, віджевляє всї ткани нашого тїла.

Крім сих двох головних обігів крови є ще оден побічний т. зв. обіг крови воротничий, який представляє примітну відміну. Повстає він в сей спосіб: аорта, перепливаючи головною своєю галузею вздовж нашого тїла, висилає до ями черевної побічні галузи, які заосмотрують в поживу внутренности черевні. Кров сих артерій, перепливаючи відтак судини волосковаті відповідних органів ями черевної, заміняєсь в кров жильну, яка плинучи кількома галузями, впадає опісля в одну жилу т. зв. воротницю. Ся, місто прямо вати тепер до серця і свою кров вилати в головну жилу долїшну, йде до печінки, де творить дрібні розгалуженя (себ то судини волосковаті) т. зв. уклад воротничий, так що кров нім встигне вернути до серця, мусить вперед переплисти сей окремий уклад судин волосковатих. Замітним при тім єсть се, що кров жильна перепливши уклад воротничий не заміняєсь в кров артерийну, лише дальше як кров жильна збираєсь в одну жилу т. зв. жилу печінкову, котра відтак впадає до головної жили долїшної, щоб туда дістатись назад до серця. Уклад воротничий має задачу достарчити печінці матеріялу до виробу жовчи.

Отже, як бачите, круженє крови творить гармонійну цїлість, причім серце наше ділає мов помпа ссучо гнетуча. Ссане тото ділає також на лїмфу в проводі груднім і на весь уклад судин лїмфатичних, наслїдком чого поручає ся молоч і лїмфа також в напрямі до серця.

Для цїлковитого круженя потребує кров меньше-більше 23 секунд, с. є. тільки упливає часу, щоб кров випхнена з лївої комори серця, опять вернула до неї.

Денну працю обчислено на 60.000 кільограмометрів, с. є. серце розвиває на добу тільки сили, скілько би треба, щоб 60.000 кільограмів піднести на метер високо.

Відповідь о. Н. Стецовичу.

В 37—8 числах „Ам. Русского Вѣстника" появила „наука" о. Н. Стецовича „главново Дух. Управителя" „Соединенія Гр. Кафт. Русскихъ Братствъ". Перечитавши її, я зітхнув і закликав: „О Боже, то й учені сьвященики можуть так глупо писати!" Бо й справді, ся наука є собі звичайною глупостію від початку до кінця.

О. Стецович закидає нашому Владицї, що Він не має любови ні до сьвящеників, які слухають слів сьв. Ап. Павла: „Повинуйте ся наставникам вашим...", ні до тих, які стоять при Владицї, також не мають ані любови ані навіть віри. А сам натомість чванить ся, що він і „они повинуются законамъ а не персонамъ" (розумій: епископу). Дальше обвинає згад. дух. управитель, що еп. Ортинський приїхав до Америки на те, щоб впровадити буллю в житє, що він проти буллї не протестував, що він погубить наш обряд та що він любить більше „украинство" як свою гр. кат. церкву. До „украинской" політики втягає о. Стецович навіть сам Рим, бо після єго думки Рим іменував епископа на се, щоб він продав в Америцї „греческій" обряд за „Рутеніянство"... Вкінцї ж заявляє згаданий пан-отчик, що „намъ не нужно, тутъ, въ Америкѣ, политикеровъ, намъ нужно, въ тѣсномъ значеніи слова, апостольского наслѣдника, заботливого и доброго Отца!"

Під сей послїдний пункт і я підпишусь і докажу, що наш Владика, Преосьв. Ортинський є дійсно в цїлім значіню слова апостольским наслїдником, печаливим і добрим Отцем як також докажу і се, що ви, О. Стецович, є запроданцем свого народу, що ви є непослушним і злонамїреним сином, що ви кругом обмежений і злобний чоловік.

Цїле ваше обжалуване, що наш Владика не має любови, на чим може основуватись? Та єдино хиба на тім, що еп. Ортинський домагав ся від еп. Фірцака, щоб він відкликав своїх 22 сьвящеників назад до старого краю тому, бо вони є ребелянтами, а на їх місце щоб прислав сьвящеників статочних, порядних, дійсних слуг божих. Що своякн еп. Фірцама є дійсно „ребелянтами", бунтарами, галапасами, гр. кат. хрунами, болячками на тілї гр. кат. церкви в Америцї — проте знає увесь руський нарід; а спеціяльно що-до вас, Отче Стецович, то спитаюсь: на кількох парафіях ви вже були доси і чи приналаб вас назад яка парафія, на котрій ви вже були „фарaром?" А-ну, скажіть, будьте ласкаві... Ви кажете, що „если случайно мы были, или есьме плохія, и то тогда Еп. Ортинскій воистину не имѣлъ еще времени къ тому, чтобъ о томъ вполнѣ могъ убѣдитися".... Ой, чи ні?! Знаете, о. Стецович, що хотїлоб ся над тим сьміятись, як би не було над чим плакати. Та ж сї ваші „добрі духовнїкі" описали один другого так перед епископом, що колиб навіть сам чорт писав, то гарнїйше не міг би написати. А про других знов писали самі вірні, а ще про иньших знов писали латинські епископи і сьвященники. Я, що пишу отсї стрічки чув на свої власні уха, як один високий айришський достойник говорив про одного „доброго" після вас „духовнїка" що „he is a rascal" по нашому, що він є драбуга.... Ну, і ви сьмієте говорити, що еп. Ортинський не мав ще часу переконати ся о вашій „плохости" — ви, Отче Стецович?... І ви ще хочете, щоб вважати вас за здоровомислячого чоловіка?... Ха, ха, ха!

Таж за одну вже допись, яку ви помістили в „Ам. Русскомъ Вѣстнику" (ч. 38) ви заслугуєте на се, щоб бути суспендованим... А чи ви не памятаєте на тогорічну конвенцію Соединенія, на котрій ви, „добрі духовнїкі", зробили таку соблазнь, якої доси не виказала ще цїла церковна історія, именно тим, коли ви голосували, щоб гр. кафт. Соединеніє не йшло на Службу Божу лише для того, бо її служив гр. кат. Епископ. Ви і „добрі духовнїкі", підбурили наших вірних до непослуху своїй церковній власти — і се є достаточна причина, щоб ви були канонїчно ексномунїковані. А ся провина, що ви, о. Стецович, поставили внесок, щоб така людина як Жаткович був вічним редактором, є так велика, що колись, як перестане теперішна соромна борба, що ви її провадите проти Владики, то в історії американської руської церкви ваше імя „Стецович" буде для руських дітей правдивим пострахом... Згаданий Жаткович не є лише ворогом еп. Ортинського, но взагалї всякій церковній власти; а не менше є він ворогом і вам, „добрим духовнїкам", про що ви лїпше знаете, як я. Недавно він вас псячив, а тепер хвалить — чому? Бо ви служите слїпо его інтересам. А його інтересом є: розказувати цїлому гр. кат. американському народови і при тім набивати собі свій „карман" і пасти свое черево.... І сего не може видїти хиба ідіот або гнївом і ненавистію засліплений чоловік.

Так отже о. Стецович, і ви і всї „добрі духовнїкі" заслужили вже собі давно на церковні кари, но епископ нїчого иньшого не хоче, а лиш сего, щоб вас відкликали назад до мадярської країни, яку ви прецінь так дуже любите(?).... І чи се є у ваших фарисейських очах доказом нелюбови?....

А й таке говорене, що любов нашого Епископа не є довготерпелива і милосердна, є також брехнею. Чи терпів хто тілько, що наш епископ? Ви чернили Єго безіменно в руських і мадярських, американських і старокраєвих ґазетах, перед народом ви накляли сему Епископови тілько, що й на шибень засуджений не більше оскаржений, ви нарушили честь нашого Владики, ви посудили его, що Він не має любови до своеї церкви і народа, ви підбурили проти Него всї пекольні сили. Потайно, як та підземна кертиця, ви рили проти Епископа, як Юда Іскаріот ви продали першого гр. кат. Епископа жидам, безвірникам. Ви підкупили таку жидівську ґазету, як: „Bevanderlo" і вона вже мервить ся тепер вами і перестає писати після вашої волї. Ви підплатили „Szabadsag", яка прославляє днесь „вільну любов", се значить: научає своїх читателів жити дико, без тайни супружества, а якої редактор писав перед пару тиждями, що кожда віра є добра. Підпирають вас і ґазети схізматицькі або схізматицького духа, як „Правда" або плюгавий „Поступ", підпирає вас і цареславний „Свѣтъ". І ви, добрі духовнїкі, пишите, або платите, щоб хтось писав до тих ґазет чорні, скандальні брехнї на свого Владику, епископа. І ви сьмієте ще закидувати епископови нелюбов? Справдї, коли є на сьвітї фарисейство, то ваше фарисайство є першорядне. А владика терпів і терпить довго і милосердно.

Но ви не тільки писали проти свого Владики, але й ви ще щось инше робили. Ви оскаржили Епископа перед всїми айришськими епископами і перед апостольським Делеґатом, що наш Владика не хоче заховувати сеї „страшної" буллї, проти якої внесеного протесту ви, добрі духовнїкі не підписали. Злодушно оскаржили ви Епископа, що „ви" (чуете добрі люде!) добрі духовнїкі, боїтесь, аби еп. Ортинський не перевів людей на схизму. Ви навіть оскаржили, що Владика не має віри....

А перед мадярським правительством ви скаржите що еп. Ортинський ненавидить Мадярів і власне ви, головний фарисею і крутїю, Стецович, писали до гр. кат. мадярської ґазети „Gorog Katholikus Szemle" що для мадярської полїтики нема більшого ворога як еп. Ортинський. А в славнім „Вѣстник-у" натомість ви, о. Стецович і ваш „народолюбивий сьвітильник і вожд" Павелъ Юріевичь Жатковичь, пишете кождого тиждня що еп. Ортинський провадить мадярську полїтику і що він „погубитъ нашъ русскій народъ".

Отже інакше пишете в краю для мадярського правительства, а зовсїм чим инакшим слїпите очи гр. кат. народода в Америцї.... Ну, і таке зле, глупе, нікчем-

не поступоване називаеть ся у вас, о. Стецовичу, борoненем народа... Чи видів хто в сьвіті більшого фарисея як ви „славний“ главний управателю Соединенія?....

Та се є вашим нещастем, що на вас, фарбованих лисах, пізнають ся вже і висші церковні власти і мадярське правительство, а й сам нарід. Будьте певні, що довго не зможете вже засліплювати їм очий і суд на вас буде ще на тім сьвіті, бо, як видно, ви Божого суду зовсім не боїтесь....

Чи оджe еп. Ортинський не має любови довготерпеливої і милосердної? Справді, прості люде вже чудують ся, що Владика ще вам терпить. Но мусить прийти час, що й наш Владика не буде терпіти вам, порожденіе ехідново. Так як Христос Господь виплете собі канчук на вас і вижене запроданців свеї церкви із сеї сьватої церкви.

* * *

Колиж ви хвалитесь, що ви законам повинуетесь, а не „персонамъ“, то ще ліпше показуете свое плюгаве фарисейство. Бо прошу вас і всіх учених людей того сьвіта: скажіть мені, чи є де такий закон, який приказував би противити ся і поборювати свою законну, церковну власть.

.Як би се було навіть правдою (но воно не є), що еп. Ортинський хоче вас „з'украінізувати“, то прошу вас, скажіть мені, що є перше: віра чи народність? Ми, вірні люде говоримо що віра є перша, а за нею допервa йде народність. А коли так, то, як би ви мали живу віру, ви слухалиб розказу віри і повинувалиб ся свому епископови у вірі, а колиб епископ нападав на вашу народність (доси еще не нападав), то малиб ви боронити своеї народности. Тільки як? Бунтом, скандалом? — Ні! Йно 1) арґументом а 2) прихильною роботою. Якою роботою? Роботою науковою. Ви повинніб написати угро руському народови буквар граматику, історію, ви повинніб зібрати его пісні і учити свій нарід так: „Народе, слухай Владики і его чествуй, бо его наставив Бог над тобою, але при тім учи ся свого“! А наш Владика сам того учить і так наказуе. Ви, о. Стецович, були на ню-йорській конвенції (ви були ще тоді вірний свому Владиці) і там ви чули, що Владика казав видати буквар і катехизм на такій мові і такою правописею, щоб сі підручники мали бути добрі так для шкіл для угорських дітей як і для шкіл для дітей галицьких.

Но яким законам повинуетесь ви, о. Стецовичу, скажіть мені! — Але я вас виручу і скажу. Ви і добрі духовнікі есьте задолізачами Жатковича і повинуете ся діявольському законови, який складаеть ся із двох букв: „Ні!“— Діяволи в небі спротивили ся Богу і сказали: „Ні! Не будемо Тобі повинуватись!“ Діявол побудив першого чоловіка, бо научив его сего слова: „Ні! Не повинуй ся Богови!“ А тепер діявол через ваші уста і через ваші пера научае наш добрий і ласкавий, вірний руський нарід так само: „Ні! Не слухайте Епископа!“ „Ні!“ „Не давайте під его опіку церквей!“ „Ні!“ „Не дайте еми хліба!“ І чому ви научаете так нарід? А, тому, бо коли нарід буде повинуватись Владиці, то буде повинуватись і Богу, а сего не хоче діявол і не хочете ви разом з ним. І діяволови удало ся звести чоловіка і на якийсь час панував діявольський закон, но Бог все таки побідив діявола, а так само побідить Бог і вас в страшній нашій церковній війні.

Прошу вас о. Стецовичу і вас добрих духовніків: Чи маєте ви любов? Маєте ви послушеньство? Маєте ви смиренність? Я скажу вам отверто: Не маєте ані крапіточки любови, не маєте послушеньства, не маєте смиренности! Но переповнені ваші серця ненавистію, непослухом і діявольською гордостію! А закон, якому ви повинуетесь, то діявольський закон!

(Конець буде.)

Пробуджений Русин.

Дмитро Андрейко.

Дещо про школи наших побратимів.

Пізнавши вже внішний і внутрішний устрій наших шкіл і лихі сторони нашого шкільництва, не позістае нам нічо иньшого, як взятись безпроволочно а щиро до їх реорґанізації. Но як практичний ґосподар, хотячи змінити на ліпше лад своеї господарки, іде по сусідах і пригладае ся ріжним, раціонально построеним ґаздівствам, аби опісля завести і у себе се і те практичне і хосенне, так і нам не пошкодить піти вперед між тюдий і приглянути ся їхнім школам тай їх діяльности. Та не поведу Вас, шанозні читачі, до шкіл айришських або німецьких, бо то народи богаті, тож і до таких, як їх школи, нам еще дуже далеко. Але ходім по школах наших побратимів, по школах чеських, словацьких або хотьби і польських. І до них не поведу Вас в Chicago або в Boston-і, центрах американьскої польонії, але по меньших містах і плейзах, як н. пр. Shamokin, Passaic, Mount Carmel, New Britain, Landsford, котрі то школи я сам видів, і їх устрій, ведене і заряд точно знаю.

Вже самі будинки шкільні роблять там дуже корисне вражіне, так що і американці звертають на них свою увагу і знають про „Polish school“. — І справді ті будови, як не величаві, похожі радше на які поважні заведеня наукові, ніж на школи народні, нормальні, (в New Britain, Conn. коштуе польська школа до 70.000 доларів) то що найменьше під кождим взглядом дуже догідні. Подибаесь еще і у тих народностий подекуди школа під костелом, але ті, заосмотрені в великі, ясні вікна, і в перворядної конструкції вентилятори, огрівані бaлерами, осьвітлювані численними електричними будь ґазовими лямпами, а що вже найважнійше строго удержувані в взірцевій чистоті і порядку і не суть в нічім і з виду внішнього нашим подібні. Будинки ті обіймають потрібне число кімнат шкільних, урядженних після всяких вимогів санітарних і педаґоґічних, хотьби маленький „room“ на офіс, а иньший на бібльотеку. Лавки, таблиці, столи і шафи на реквізита шкільні, все те найдемо там в найліпшім стані і порядку. При кождій клясовій салї есть передсіне, в котрім молодіж шкільна вішае свою верхню одіж, щоб не сидіти в ній у клясі, не стелити її під сідженя або скидати на купу де по кутах, як то по наших школах найчастійше практикуе ся.

При школах тих знаходять ся обширні подвіря (тічки боевища) на котрих діти, літом в час перерв наукових, під дозором учительства, уживають фізичного руху; зимовою-же порою призначені суть на ту ціль огрівані просторі сутерини (basements).

Все те построене чи малим коштом. Але се не для чужих, але своїх дітий, в свою власну користь зроблено.

Школи польські суть парохіяльні, саме як і наші, але построені на цілком иньший лад. Школи ті звичайно чотирокласові, з цілоденною наукою, з повним правом шкіл публичних. Вони відповідають цілком своїй цілии, і їх національним нинішним потребам. Діти об'учують ся там всяких елементарних відомостий так в мові рідній, як і в анґлійській; і покінчивши ті свої школи, без перешкоди вписують ся до шкіл висших, публичних.

Ведене науки і виховане по тих школах, поручене силам, як не вповні фаховим і кваліфікованим, то вже що найменьше, добре обізнаним з працьою учительською. Сили ті, звичайно ріжного рода сестриці-монахині, то сили переважно дуже здібні, часто кваліфіковані учительки, з посьвяченем ся для свого званя, а в повні перенятi польським шовінізмом. Тож і їх праця в своїм напрямі вельми успішна. Діти проваджені в строгій, майже монашеській дисципліні і побожности, навикають мохіть до моральнійшого житя і почутя своеї народности, і те відбивае ся зараз в їх дитиначім, щоденнім поведеню; заховане ся їх в церкві, в школі і по за тими сьватинами, вельми прикладне і гречне, сьвідчить найліпше о тім, а признаване ся сьміле і явне до своеї віри і народности есть також явним доказом того. Заряд тих шкіл позістае в руках сьвященників, але і они того гідні. З батьківським серцем дбають они про ті школи і не жалують труду для розвою школи. Они не тільки строго контролюють ведене і діяльність своеї школи, але і самі прикладають ся працьою до еї добра. Самі уділяють науки віри по кілька годин тижнево на кождім степени. Кромі того катехізують всю молодіж кождої неділї і сьват перед або по вечірни, а знов спеціяльними пропові дами на службах Божих для дітий шкільних, моралізують та керують їх духовим житем. Они стараються ся вихіснувати для свого народу кожду хвилю і при кождій нагоді моралізують его в дусі релїґійнім і патріотичнім, напоминають безвпинно до солідарности, вгоди і едности, загрівають словом і ділом до витревалости в праці на ниві народній, гуртують поодинокі родини в численні громади, а нераз можнаб сказати, коммасують малі громади в більші, числом поважні кольонії, через що набувають сили а вслід за тим пошани і поваги у туземців.

По таких проводирах і по таких школах можуть і надіятись чогось Поляки. А хоть і у них подибуесь еще подекуди ріжного рода лайдацтва, хоть і у них лучить ся неоден факт гідний вирафінованих відлюдків або лісових дикунів, то загалом мусимо таки признати великий поступ на тій земли. І они певні себе, они сьміло глядать в будучність. Они з кождою днином ростуть в силу і значіне і певно, що колись станугь на тій земли поруч з другими культурними народами.

Відповідь

на „Отвѣтъ“ поміщений в ч 41. „Поступа“.

В ч. 41 згаданої „шмати“ себто „Посувача“ накинув ся безіменний репортер на особу о. Михайла Лисака, пароха в Alden, Pa. будь тоби о. М. Лисак подав до „Свободи“ ч. 41. відповідь на допис поміщену в ч. 37 „Поступа“ під заголовком „Ортинський на услугах Поляків“.

Перечитавши сей „отвѣтъ“ хочу брехунови відповісти кількома словами. Правда, що з таким дописувателем, котрий відважив ся і котрому совість позволила накопичити таку красну і правдиву репортерську рецензію, а також і тепер, коли дістав на кожду точку відповідь а старае ся всьо перевернути до гори коренем і обстае при своїм, не варта в полеміку бавити ся; однак обовязком моїм є отворити сьвітови очи і доказати: підлість, брехню і характер безсовісного „репортера“, котрий не знаючи о соби котра писала відповідь на допись поміщену в ч. 37 „Поступа“ накинув ся в брутально підлий спосіб на цілком невинного чоловіка.

Mr. „репортер“!

Чи ви думаете, що у нас лише сьвященники уміють до ґазати дописувати? Єсли ви того переконаня, то жаль мені вас і то дуже. Ви певно берете по тім, що в відповіди, котру поміщено в „Свободі“ було наведених кілька цитатів зі Сьватого Письма. Тож прошу вас, щобисьте приїхали до Alden, Pa. а там майже в кождій хаті знайдете книгу Сьватого Письма старого і нового завіта.

Коли в ч. 37 ґазети „Поступ“ появила ся висше вспімнена допись, прийшло до мене кільканайцять Алденських парохіян, як також і комітет церковний і просили мене, щоби я написав відповідь на се накопичене ложи. Тут мушу признати ся, що немав я великої охоти писати хотайби найменьшої відповіди, бо я уважав, що то буде висше моеї чести полемізувати з „Посувачем“ а також знав і се, що „Посувач“ (мимо сего, що під дописею буде підписаний цілий церковний комітет) в своїм засліпленю посуне ся до сего степени, що чепить ся і буде робив одвічальним за сю допись цілком невинного чоловіка т. е. о. М. Лисака. Однакож по довгій прозьбі парохіян взяв я за перо і написав допись до „Свободи“, котру то допись перечитав парохіянам і віддав церковному секретареви П. А. Звіржиньскому до дальшого зарядженя. Тож не то, щоби о. М. Лисак писав ту допись а противно о. М. Лисак про ту допись навіть не знав. Для того скажу, що допись, котра була поміщена в ч. 37 „Поступа“ писав чоловік пяний, несповна розуму, визутий зі всіх чеснот, з витертим чолом! а в додатку еще раз ужию слів котрих уживем в попередній моїй відповіди, т. е. йще раз скажу, от так по словацки, що ви є, „somar“ з великими ухами.

Пардон! я забув, що сей „ґаспадін“ е великий фільософ та і тим разом схочуть вмовити в мене, що слово „somar“ не словацьке а мадярске. Однак я не дам збити ся в „пантелику“ але стою при своїм, що слово „somar“ е словацьке і я написав его по словацки. Видко, що „ґаспадіну „Р“ тісно в голові і то дуже тісно. „Ґаспадін“ повинен був знати, що осел називае ся по словецьки „somar“ цілком так само як я написав а по мадярски пише ся не „somar“, але „szamar“. Зрозуміли добродію? Я знаю з гори, що „ґаспадін“ не будуть задоволені тим, що я ту написав, та вишукають в своїм „arsenali“ „несколько“ приличних слів для мене. Коли однак ґаспадін хоче зі мною полемізувати, то прошу його передовсім вилізти з за плечий редактора, за котрі він ховае ся, та щоб мав відвагу виявити прилюдно свое чесне „мено“.

На тім кінчу, заявляючи еще раз, що допись поміщеву в ч. 41 „Свободи“ писав не хто иньший, як я і то на жадане парохіян. А если чес. репортер сумнівають ся, що я потрафлю щось написати, то раджу ему, щоби удав ся по дальші „інформації“ до ґаспадіна І. Я. Луцика, котрий е на „борді“ у редактора від „Поступа“ а сей з певностію потвердить се.

Михайло Білянський
Alden, Station, Luzerne Con.

Відповідь Гладикови.

Просимо в найблизшім числі „Свобода“ помістити сесю ухвалу мітинґу кураторів гр. кат. Церкви в Нортгемптон, Па. відбувшого ся дня 10 Новембра с. р.

Пане Гладику! В вашім нещаснім „Поступі“ в 16 Октобра 1908, ч. 40 помістилисьте допись під заголовком: „Изъ Норт-гемптонъ“ а підписану „Русином“. В сїй дописи нема ані слова правди, все безвстидна лож. Справді треба бути визутим з чести, щоби відважитись в так рабяцкий спосіб невинних людей напастувати. Приймiть-же, Пане Гладику, отсею дорогою до відомости, що на будуче не позволимо вам безкарно безчестити нашого сьвященника, о. Лучечка; знайте, що в нашій парохії була, і е згода, оперта на взаїмній любві між сьвященником а народом. Вашії з'усиля своїм чортівським клином вбитись між нас будуть все безуспішні, а в додатку можете опинити ся в „прибѣжищи“, на котре давно собі заслужилисьте. Чи тямите, як то круто було з Вами во время оно, коли отець Н. параґрафними кліщами хопив вас здорово за нирки. Не смаковало, що?! Та з нами може випасти ще гірше, бо звісно: громада великий чоловік.

Миколай Олекса пр. цер.
Йосиф Петрик секр.
Андрей Міцьо куратор.
Тарас Кокоцкий „ „
Михаїл Чепеляк „ „
Михаїл Мізак „ „
(печать).

„SVOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
Little Russian Nat'l Union of
America.

Rev. P. Poniatyshyn,
Superintendent.
411 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.

Anth. Curkowskyj, editor.
184 Hudson Str., New York.

K. Kirczow, manager.
184 Hudson Str., New York.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the Post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа в Америцї і орган „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в четвер і коштує:

в Америцї на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америцї на 6 місяців.....$1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтаря або аґента на експресовім офисі, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA“
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби єго адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Від Гол. Орґанїзатора Р. Н. Союза.

До відомости всїм місцевим оо. і пп. Орґанїзаторам і всїм интересованим членам Р. Н. Союза.

Всечеснїйші Отцї і Пов. Панове!

Отсим подаю до загальної відомости, що я дня 10 го с. м. в Уряду Головного Орґанїзатора зрезиґнував, а на свое місце поручив п. Михайла Велю. Резиґнацію мою вніс я на руки Гол. Уряду Р. Н. Союза, котрий її приняв до відомости, а Гол. Орґанїзатором на мое місце затвердив п. М. Велю. Причини які споводували мене до резиґнації суть такі:

Коли Х. Гол. Конвенція Р. Н. С. зволила вибрати мене Гол. Орґанїзатором, а той Уряд радо приняв в надії, що хотя чим-тим причиню ся до розвою нашої одинокої щиро-руської Орґанїзації, і буду міг в її успіх бодай 2 роки т. е. до слїдуючої Гол. Конвенції щиро потрудити ся. Але з бігом часу, обставини змінили ся. Х. Гол. Конвенція, межи прочими ухвалами, порішила також видавати другу часопись словеньскими буквами. З веденем другої часописи оказала ся потреба також другого редактора, і на то становище Зарнд Редакційний, в порозуміню з Гол. Урядом Р. Н. С., покликав мене.

Від того часу, т. е. від 27-го серпня с. р. праця для мене значно побільшила ся і я бачучи, що вже дальше з причини навальної працї не дам собі ради, рішив ся остаточно один з тих многих обовязків, які маю, з себе скинути. Такі отже були причини моеї резиґнації з Уряду Гол. Орґанїзатора.

Подаючи се до прилюдної відомости, що я від 1-го грудня с. р. перестаю бути Гол. Орґанїзатором, рівночасно повідомляю всїх Всеч. оо. і пп. Орґанїзаторів, аби від висше означеного дня, зволили звертати ся в всїх справах тикаючих ся орґанїзаторства до нового Гол. Орґанїзатора п. Михайла Белї на слїдуючий адрес: Michael Biela 56 Hamilton Str. Holyoke, Mass.

В кінцї дякую всїм добродіям, котрі були менї на помочи, чи то доброю порадою чи дїлом, особливоже Гол. секретарям Р. Н. С. дд. Ядловскому і Лабовському; оо. Підгорецькому, Понятишину і Улицькому, як також і прочим оо. і пп. орґанїзаторам, котрі по конвенції не можна сказати аби спали, бо щиро взяли ся до працї в успіх Р. Н. С., чого доказом е хотяйби то, що від Х. Гол. Конвенції по нинїшний день придбали до Р. Н. С. 32 нових Відділів, за що всїм, котрі за час мого урядованя для Р. Н. С. щиро потрудили ся, най буде честь і слава!

Остаю з глубоким поважанем.

Андрей Ґела.

ХТО ТАКИЙ ЛУЦИК?

Число 254, львівської часописи „Діло“, з дня 10-го падолиста с. р., на сторонї 3-ій подає слїдуючу характеристичну житепись теперішньої „перлини“ і „найціннїйшого набутку“ російскої православної місії в Америцї, ґаспадіна І. Я. Луцика. Отсю житепись передруковуемо дословно, не додаючи до ньої „ні одної йоти“:

„Кариера галицько-русского католика. Як доносять руські часописи в Америцї, ославлений в Галичинї пройдисьвіт Єронїм Ярослав Луцик, приняв в Америцї православіе і розпочав против українства в Америцї, а головно против. епископа Ортинського завзяту кампанію. Аби американські Русини знали, з ким мають честь воювати, не від річи буде, коли опишемо коротко кариеру сего „героя“, що бушував ще недавно по Галичинї і заняв був своею особою навіть орґани безпечности. Єронїм Луцик ходив тому двайцять кілька лїт до ґімназії, де дав ся пізнати як нероба і крайний легкодух. З четвертої кляси вигнали його за крадїж і Єронїмцьо пішов спасати свою душу до Василиан. Та і тут не загрів довго місця, бо Василияни, пізнавшись на нім добре, викинули його з монастирських мурів як індивідуум взагалї небезпечне. Але Єромїмцьо не даром в зуха вдав ся. Вкрутив ся до о. Джулинського в Лапшинї (під Бережанами) редактора „Посланника“ і помагав йому як міг в його видавництві. Писав побожні стишки і сцени, деякі навіть досить зручно, ну, і став — побожним лїтератом... І хто знае, чого був би при о. Джулинськім дослужив ся, коби не вроджений наклін поборювати приватну власність. (або по просту сказавши — до крадїжи. Звідси пішла очевидно колізія з о. Джулинським і Єронїмцьо знов опинив ся на зеленїй пашї. Але й се дрібничка для чоловіка, що не в тїмя битий. В тїм часї стала виходити у Львові „Народна Часопись“ під первісною редакцією о. Луки Бобровича. Єронїмцьо, маючи вже „виробление імя“, вкрутив ся на його першого співробітника. Ходив лише в цилїндри і натягав купців і реставраторів. Але й тепер не довелось Єронїмцьови довго плавати, бо при зміні редакції опинив ся на бруку. Отже чмихнув на провінцію і пробував всїлякого щастя, буваючи і на лаві і під лавою. Між иншим був якимсь крамарем в Радехові. При кровавих баденївських виборах в 1897 р. дав ся пізнати як виборчий аґітатор і з весною того-ж року виринув назад на львівськім бруку. Перебравшись в селянський одяг виступив з огнистою промовою на робітничім вічу дня 1. мая і в тодїшнім соціялїстичнім орґанї написано з одушевленем: „przemawiał włościanin Łucyk i dowiódł, że pod chłopską siermięgą bije szlachetne serce“. Але вже на другий день бесїдник із соціялїстичного віча скинувши хлопський сїрак, був в редакції клерикального „Руслана“ впрошуючись на співробітника. Покрутившись тут кільканайцять днів, пішов Єронїмцьо до радикального „Monitor-a“, де став вписувати на тодїшного редактора „Руслана“, у котрого ще недавно з ласки перемешкував. Та видко в „Monitor-i“ пізнали ся швидко на його вартости, бо небавком, викинений на брук, вкрутив ся до клерикального дневника „Ruch katolicki“, де управляв репортерку і кампанїю против Русинів. Вроджена Єронїмцьови відраза до приватної власности проявила ся і тепер, на шкоду адмінїстрації сеї часописи (крав в редакції) і редактор Завязкий лише з приватних мотивів не віддав Єронїмця в руки поліції. Скомпромітований до краю, чув ся не можливим у Львові і вибрав ся знова на провінцію, натягаючи, кого вдало ся. Сидів якийсь час в Перемишли, де погодившись з о. Джулинським, помагав йому ради хлїба при видавництві „Книжочок місийних“, видав „Житія сьвятих“ і кілька побожних сценїчних творів. Одним словом став ся дуже побожним автором, хоч се зовсїм не спинило його попсти знов в колїзію поглядів що до приватної власности (знов крав) а в слїд стратити ласку у своїх хлїбодавців. І знов Єрон. потяг до Львова, де, не маючи приступу до порядних людий, вдав ся в спілку з публїцистичними бандитами в роді ославленого Голодиньского, з котрим видавав „Katykatury“, часопись нїби гумористично-сатиричну (вимірену головно против Русинів), а властиво маючу на меті шантажу. (вимушуване гроший) Кілька лїт тому назад славна була у Львові афера з тими „Karakaturами“, коли то цїлий ряд людий упало жертвою шантажі. Головний редактор, Голодиньский, (рідний брат другого Голодиньского, засудженого на кілька лїт кримінalу за намірений влом до чужого мешканя) зі страху перед карою, пропав без вістий, а Луцик викрутив ся з афери зручно. Тодї ходив по шинках і не маючи з чого жити, компонував для реставраторів віршовані анонси (як прим. звісний анонс для реставратора Михайла Скульского п. заг. „Hała, drała, do Michała“... Остаточно пристав до кацапів і став співробітником їх видавництв, принявши псевдонїм Роман Сурмач. Писав в „Русскім Слові“, уїдаючи на Українців, став видавати віршовану історію Руси і писав „патріотичні“ вірші на тему „единой, недїлимой Руси“. Коли і тепер став йому усувати ся ґрунт під ногами, став видавати в Золочеві чи в Тернополи „Русскую Правду“, на котру дали гроші два селяни москвофіли з Золочівщини. Але Єронїмцьо показав і тепер, що вміе. Захопивши від селян щось 800 корон, і видавши ледви одно число ґазети, втїк до Америки. В Галичинї лишив без удержаня жінку і дїти. В Америцї став редактором „Правди“ а вкінци приняв православіе. Тепер ширить між галицькими Русинами православіе, управляючи рівночасно російську пропаґанду. Отсе вірний начерк кариери бувшого галицько-русского католика.“

Ґратулюемо, православній місії з нагоди такого цїнного набутку.

Небіженьцї „Правдї“.

Недавно тому — не тямлю в котрім числї „Правди“ — якийсь „дописуватель“ а може й сам г. редактор рознесли між своїх „людей“ вістку, що Українї уже амінь. Їх „депутати“ поробили заходи, щоби скасувати „куцохвосту фонетику„ а всюда завести йорчики, навіть там, де їх не треба. І ось почали деякі заморочені підписувати виготовлені і розіслані „Галичанином“, „Русским Словом., а певно і „Руским Селянином„ „петиції“ щоби правительство не важило ся на будуче толерувати фонетики. Така нїби була воля народу. Не розуміли „або нехотїли розуміти“ сї „недолюдки“ що знесене чи зміна правописи рішае ся на засїданях учених, фільольоґів, письмеників і др. Они думали, що правительство налякае ся кількох заморочених хрунів і зараз запросить усїх письмеників а ще таких як г-нъ Луцикъ, Гладикъ & Co. та повикидае зі шкіл, урядів, університету і т. д. фонетику, всїх Українців переласть в дипльоматичній дорозї батюшцї на Сибір а всюди заведе йор, йір і ять і які там ще у них сьвятощі. Та они знали добре, що з сеї муки хлїба не буде, але що се шкодить, як Народний Дім чи Ставропіґія сипне пару сот корон на „народни цѣлы“ — у них гроша досить. Скінчило ся на сім, що кілька „маститих“ патріотів підписало петицію, підписали їх наймити та дяки і усю тую дурницю вислано правительству, знаючи з гори, що воно з сим пічне.

Підхопила се дїло і небіженька „Правда“ тай сльози радости покапали по зморщенім лици. Ось-ось іде оден корабель з краю, другий, третий а всї повні йорчиків, де поглянеш — всюди йорчики. Чи ж се не втїха! А Українцї оден по другім на Сибір!

От старість не радість! Тай своїм однодумцям треба дати знати і Свободі, щоб муфувалась на фарми у Сибір. „Дурний же ти дурний а кажуть в школї вчив ся — та і ви небіженько. А чому ви не згадаете про се своїм шановним читачам, що то говорили недавно в соймі таки ваші „депутати“ г-нъ Дудикевичь і Королъ, чому не згадаете що в Росії уряди приймають українські письма, що по школах в Київщині, Полтавщинї, Чернигівщинї друкують шкільні книжки на українськім язицї. Можемо вам тими книжками служити, щобисьте і самі знали і другим сказали, що недалекий час як наша Русь-Україна встане, воскресне, оживе!

Е. Ґ.

Глупота православних.

(Продовжене з 1-ої сторони.)

сати рід людський від вічної і дочасної загибели, а до людських звичаїв, о скільки вони не йшли в супереч Його науцї (ношене бороди не могло чейже мати щось до дїла з Христовою наукою), Він приноровляв ся і їх принимав; отже, як люде носили тодї бороди, так і Христос носив. А так само не задля якоїсь иншої причини, а тільки задля звичаю носили бороди і згадані в горі угодники Божі і між їх бородою а їх сьвятостію нема нїякої й найменшої навіть лучности, бо й без бороди вони булиб зовсїм такі самі сьвяті як і з бородою. І я ґадаю, що те ясне всїм розумним людям; неясне воно е лише для одних російських батюшків в Америцї...

Впрочім кождий се знае, що зміняють ся часи, а з ними зміняють ся і люде разом із своїми звичаями і примір такої змінчивости людських звичаїв Ви, панове батюшки, можете мати хочби й на своїй власній „отчизнѣ“ Росії, де то Ваші „русскіе“ носили колись бекеші по самі кістки і довжезні бороди, аж цар Петро Великий змінив сей звичай, бо казав обтинати поли бекеш і бороди і карав тих, що не повинувались його указови... тай сим між иншими способом цивілїзувалась Ваша отчизна на лад европейський... А Ісус Христос не потребував бути аж Богочоловіком в однїй особі, щоб предвидїти, що такий людський звичай як „брадоношеніе“ буде підлягати зміні — ну, тай для того Він нїгде не установив, щоб сей звичай що до бороди, який панував за Його побуту на земли, мав по всї віки обовязуючу силу для Його слуг, епископів, сьвящеників,... не говорячи вже нїчо про сьвятих.

Well, Ви можете ще сказати, що звичай ношеня бороди задержав ся ще й доси на Востоцї, отже й восточні епископи і сьвященики повинні звичай заховати і таки носити бороду. — Так, відповім, на Сходї існуе ще й днесь звичай, що люде не голять собі борід, но з другого боку Ви не можете сказати, щоб сей звичай був вічний, бо і тепер вже під впливом Западу починають „восточники“ скидати бороди, а колись сей западний вплив може бути на Востоцї так великий, що тамошні люде будуть бритвити собі не то бороду але й вуси, так як ось примірom в Америцї. — Ну, і як би так в тім часї, коли на Сходї голене бороди увійде більше або менше в загальну моду, трафив ся там такий сьвітський чоловік (про епископів і батюшків вже й не говорю, бо вони можуть остаточно задержати бороду і до скончанія вѣка), котрий би жив так сьвято і праведно, як самий Антоній і Теодосій київо-печерські і котрого Г. Бог прославив би вже за житя многими чудами, а котрого одначе одиноким „гріхом“ булоб се, що він голив бороду, чи такого чоловіка, спитаюсь, Ваша церква узналаб за сьвятого?... Чи може безбороде булоб для такого чоловіка „каменем преткновенія“ для приняття його між лики восточних сьвятих? Або возьмім ще й инший випадок. Як би тепер таки трафив ся у Вас, в Росії, такий чоловік, що вже з роду не

мав би нїякого заросту, — бо, звісно, є й такі люде, що їм борода ані вуси цілковито не виростають так як неприємним бабам, — і як би такий чоловік вже за свого житя на земли був ходячою сьвятостію, чи мігби бути такий чоловік узнаний Вашою церквою за сьвятого, хоч брак бороди був у него природний, ним самим зовсім не завинений? І припустім, що Ви приняли б такого чоловіка в почет своїх сьвятих, бо при канонізаційнім процесі ніхто в комісії не звернув би уваги на його безбороде за житя, чи потім, як би хтось вимагав в якімсь архіві, що сей чоловік не мав бороди, Ви скасували б сего сьвятого так само, як не так дуже давно Ви скасували одного сьвятого, бо хтось там вийайшов, що він хрестив ся за житя не трьома але двома пальцями?... Чи може у Вас сьвяті рекрутують ся лише із бородатих по восточному обряду єпископів, батюшків, інших духовних чинів, а сьвітські, хоч би й як сьвяті люде виключені вже з засади від кандидатури на почесть сьвятих? А коли так, то знов мушу вернутись до жен і спитатись: чому Ви узнали за сьвяту Преблагословенну Діву Марію або прим. сьв. Варвару і Теклю, котрі прецінь не були і не могли бути ані єпископами, ані батюшками, ані навіть псаломщиками?..

І коли у вас борода є так важна, що без неї не можна собі навіть подумати сьвятого, то чи узнаєте Ви — спитаю ще дальше — за сьвятого Христа тоді, як Він був маленьким Дитятком і бороди не міг ще в жаден спосіб мати, хиба, щоб було сталось якесь бородатє чудо? Чи Ви поклоняєтесь прм. такій іконі, на якій зображене Рождество Христове або ся подія з Його житя, як Він, маючи 12 літ, отже без бороди научав Жидів в Єрусалимській Синагоґі? А коли й клонятесь перед іконою Рождества Христового, то може клонитесь лиш сьв. Йосифу і трьом мудрцям з Востока, що принесли дари новонародженому Дитятку, бо тільки вони представлені на іконі з бородами? А щодо другої ікони себто, як 12 літний Христос научає Жидів в Синагоґі, то на ній вимальовані з бородами слухачі Христові значить: жидівські книжники і фарисеї; отже Ви може їм поклоняєтесь? Коли Ваш сьвятитель і Ви з ним, православні батюшки, носите бороду по приміру Христа, сьв. ап. Петра і Павла і т. д., то яким правом носите Ви реверенди, обойчики, а на голові кєновки обернені лиш до гори дном або так звані колпаки або й хрести на грудях? Та-ж ні Христос ні сьв. апп. Петро і Павло не носили реверенд, ні обойчиків, ні колпаків ні хрестів, не згадуючи вже про инші „причандали", які Ви ще носите. Чи може лише борода Христова, Петрова, Павлова і инших сьвятих припала Вам так дуже до вподоби, а більше нічого? І коли борода у Вас має аж таке велике значінє, то мені зовсім не понятно, чому Ви вже раз не канонізуєте бороди себто не оголосите її сьвятою і не малюєте її самої на своїх іконах, а вже абсолютно незрозуміло, чому Ви не приймете її яко догмат своєї віри.

І можнаб ще, шановні читачі, говорити дуже много про „славну" бороду православних батюшків; но я бою ся, щоб не забрати вже аж надто много місця в нашій любій Свободі. Мені здаєть ся, що я вже добре натермосив сею православною бородою і тепер лишаєть ся менї хиба зробити якесь закінченє що до неї. Ось воно:

Любі во Христї Бр., православні батюшки! Чи Ви не бачите, які далекосяглі виводи можна робити в Ваших глупих борід? І чи Ви вже справді так низько впали, що маєте чого обожати сї бороди? Чи Ви вже такі безличні, що маєте сьмілість кувати із своїх рудих, патлатих борід оруже проти нас і манити своїми рудими бородами наших темних братів до своєї немененої кошари? Нї, нї! Борода, хочби вона була й така, як мав її Аарон, не може мати нічого до діла ані з вірою, хочби ся віра була як „православная", ані з нашою Унією з Римом, ані з угодниками божими, ані не є вона ессенцією восточного обряда, ані не є вона пробним каменем якоїсь вищости і висшости Вашого Владики над нашим Владикою — мучеником... Віра є вірою і Унія є Унією угодники Божі є угодниками Божими, і обряд є обрядом і єпископ є єпископом, а борода є собі лише бородою, яка немає нїякого становища ні на небі ні на земли і борода є сама в собі дурна і величезна нуля, тай о нічім вона не рішає, а лиш о крайнім дурачестві тих, що про бороду пишуть і о ній научають.

Православні батюшки! скажіть правду, чи не хочеть ся Вам сьміятись над тим, що борода удостоїлась у Вас такої почести, що Ви аж вибрали собі її як средство у своїх місійних подвигах між нашим народом в Америці? Я признаю ся, що, пишучи отсї стрічки, менї піднимало ся на сьміх, но вірте, що кріз сльози, не тому, що Ви спеціяльні і єдині на сьвіті такі місіонарі, які послугують ся бородою у своїм місіонарстві, а лише тому, що між нашим народом є ще такі нещасні і нещасно глупі одиниці, які дадуть в себе так глузувати, як Ви глузуєте, які дають віру Вашій бороді і які дають ся Вам лапати на Вашу бороду так як сї глупі і безпомічні рибки на вудку. Бородою Ви не моглиб днесь навертати навіть Готентотів і Ботокудів, а наших Грицьків можете; і з сего приводу сльози підсувають ся мені до очей... О милий Христе! Чи міг Ти сподіватись, що близько по двох тисячах літ по Твоїм відходї до неба знайдуть ся такі Твої слуги, які возьмуть собі бороду за средство до ширеня Твого царства на земли?... Батюшки! Простїть мені сї слова, які я тепер скажу: Ви есьте праздиві Miserables, Ви нуждарі і безличники! Послугуючись бородою у своїй місіонарській діяльности, Ви обиджаєте і Христа і Його науку і Його сьвяту церкву взагалї, а обезславляєте самих себе, свою російську церкву і свого Алеутського і Сїверо-американського епископа в особенности; такою місією Ви наносите сором 20-тому столїтю, в [illegible] днесь жиємо!

Православний Архієрею, епископе Алеутський і Сїверо-американський! Редактор Вашого орґану посуваєть ся до такої брусоватости, що еп. Ортинського, котрого він може й ніколи не бачив на свої очи, називає „червонымъ бискупомъ", хоч таким він зовсїм не є. Судячи з Вашого зовнїшного вигляду, я мігби за таку „прищіпку" нашому епископови приліпити Вам таку влучну і характеристичну латку, що вона присохлаб до Вас раз на все і Ви покривали-б ся румянцем від голови аж до пят, скільки разів Ви-б на сю латку собі пригадали. Но прошу ласкаво приняти до відома, що я трохи благороднійше думаю, як Ваш батюшка-редактор і хоч цїла Ваша робота між нашим народом в Америцї являєть ся менї скрайно поганою і мерзенною, я все таки маю ще бодай маленький зглял на Вашу епископську гідність — ну, і не хочу ще прикладати до Вас сеї засади: око за око, а зуб за зуб. Но коли Ви не закажете свому батюшцї-редактору раз на все, щоб він з такими ідіотичними і чести чоловіка не гідними епітетами на нашого епископа „як згаданий в горі" не виїзджав, тодї моя терпеливість урветь ся і я буду постійно чесати і Вас хрестити такими іменами, на які Ви вже давно собі заслужили. І взагалї, коли Ви і Ваші батюшки маєтеще в собі бодай іскорку почутя чести, коли Ви не визулись ще зовсїм з засад не то вже Христової, але й природної, кождому чоловікови вродженої морали, так stop і абсолютно stop місіонарювати в такий спосіб, як Ви місіонаруєте!

Вкінцї, руський, гр.-кат. народе! Православні батюшки запрошують Тебе у свій „Нью-Іорскій катедр. соборъ" на те, щоб Ти там приглядав ся бородатим сьвятим і учив ся православної віри і „русскаго" обряду. І чи знаєш Ти, чому вони Тебе просять? Тому, бачиш, бо їх Нью-Іорскій катедр. соборъ сьвітить пустками в кожду неділю і в кожде сьвято в роцї, бо їх питоменні таки „русскіе" люде, маючи вже в старім краю своєї казьонної церкви по самі уха, з обмерзїнем відвернулись від сеї церкви в Америцї взагалї, а в Ню Йорку особливо... І Ти мав би лїзти там, де навіть свої не хочуть йти, хоч вони повинні б ходити? Як би так Іван, маючи в руках зігнилу кисличку, кинув її на землю і сказав до свого кума, Грица: „Грицю, піднеси собі отту зігнилу кисличку і їдж її!" — чи Гриць би її підніс і їв? Хиба, що був би глупий... Чи не так? Розваж се добре і—That's all.

Гр.-кат. безбородий сьвященик.

Новинки.

КАЛЄНДАР.

Падолист.

26	Ч.	Йоана Злат.
27	П.	Филипа ап. Нач. п.
28	С.	Гурія, Самона
29	Н.	Матея ап.
30	П.	Григорія еп. неок.
1	В.	Плятона і Романа мч.
2	С.	Авдія пр., Варлаама

— Як доносить нам д. Богач, то в відкритій ще минувшого року вечірній русько-англійській школї в містї Торонто, Онт., записало ся сеї зими до 50 мущин і жінок, які ходять вельми точно на науку анґлійської мови. Рівнож в другій такій школї в Ждонш є 37 Русинів. Наука подає ся в українській мові.

— Після послїдних вістий з хвилиною, коли на острові Куба зістав забезпечений вибір президента Ґомеза, війска Злучених Держав будуть вицофані з острова. Дня 28-го сїчня 1909 року на Кубі не має вже бути ні одного американського жовніра.

— Як доносять з столицї Персії, Тегерану, дня 22-го с. м. на усїх мошеях казав шах порозвішувати проклямації, в яких владітель Персії осьвідчає, що „годить ся з волею народа і зносить раз на завсїгди перський парлямент. Конституція є противна духови ісляму." В дальшім тягу проклямації прирікає шах держати ся строго законів та нищити пляни і забіги „безбожних" приклонників конституції і парляменту.

— Ювілей папи. Дня 4 листопада с. р. на послуханю у Сьв. Отця, Пія X був Серґій Сазанов, міністер Росії при св. Столицї і вручив Папі власноручний лист царя Миколи II, в якім цар складає папі желаня з нагоди 50-лїтного ювилею сьвященьства. З міністром були на послуханю всї члени російської леґації при Ватиканї. Потім був мін. Сазанов на послуханю у секретаря стану, кардинала Мерри дель Валь. В виду того нашим „Поступ-ам" і „Свѣт-ам" не випадає нічо иньшого, як царя Миколу II-го виклясти і повісити, а на його місце обрати царем найславнійшого Луцика.

— Памятник Шевченка. Онодї зібрала ся в Київі комісія будови памятника Шевченка. Засїданю проводив голова м. Київа, Дяков. Присутним був також предсїдатель полтавської ґуберн. земської управи, Лизогуб. Комісія виробила і затвердила постанову про збиранє складок на памятник. Будова памятника буде виносити 60.000 рублїв; доси зібрано лише 20 тисяч.

— Від часу урядованя міністра департаменту промислу і працї, Страуса, депортовано з Злучених Держав 6932 робітників, про яких дізнано ся, що вони зістали тут спроваджені за контрактом. Тих, що спроваджували законтрактованих робітників, засуджено на великі кари. Кождого робітника, про якого довідано ся, що він приїхав тут на законтровану єще в Европі роботу, еміґраційні власти сейчас відсилають назад.

— Як подають телеґрами з Парижа, дня 23-го с. м. на граници прийшло до першої стички поміж Сербами а австрійським війском. Іменно ватага сербських віільних стрільцїв хотїла перебрати ся до Боснї, аби тут викликати повстанє. Її дорогу заступив відділ 10-го полку (з Галичини) і по паругодинній стрілянинї відкинув Сербів опять за границю. Серби лишили на місци 17 вбитих, а з австр. війска впало 3-ох. Відносини поміж обома державами стають що раз більше напружені і так з одної як і другої сторони відзивають ся поважні голоси, що лиш війна може розвязати загальні непорозуміня. Який запал і роз'яренє панує поміж Сербами на Австрію, слїдно з того, що сербські жінки і дївчата потворили осібні відділи і день та ніч вправляють ся в стріляню, аби в разї потреби могли піти бити ненависного їм "шваба." Рівнож і уряд сербський пробує усяких способів, аби конче відобрати від Австрії Босну і Герцеговину, де буть що буть більшість населеня становлять Серби. І ось недавно пішла поголоска, що Сербія заключила з Туреччиною зачіпно відпорний союз в цїли відобраня від Австрії згаданих країв, та поділеня їх поміж сї дві держави та Чорногору. В відповідь на се Австрія заявила рішучо, що при перших признаках порозуміня ся і зближеня поміж Туреччиною і Сербією виповість війну Туреччинї. Рівнож і маленька Чорногора рухає ся, та всюда по австрійській ґраници позатягала тяжкі гармати. За плечима Австрії стоїть Німеччина і тому Австрія так гороїжить ся.

Після телеґрамів з 24-го с. м війна поміж Австрією а Туреччиною висить лиш на волоску. Туреччина безусловно не хоче згодити ся на узнанє анексії Боснї і Герцеговини. Кромі сего в цїлій Туреччинї панує безперервно бойкот австрійських товарів. Після обчислень австрійського міністерства торговлї сей бойкот спричинив уже до сих пор Австрії шкоду більше як на один мілїярд корон. Так з австрійської як і турецької сторони посувають чим раз більші маси війск до границї. Сербія, обавляючи ся ненадійного нападу австрійських війск на свою столицю, Бельґрад, який лежить над самій границі, над Дунаєм, з величезним поспіхом вивозить з відси запаси золота.

— Дня 23-го с. м. російська Дума здобула ся на небувалий до тепер крок: відкинула жаданє правительства, яке хотїло 5 мілїонів долярів на будову воєнних кораблїв. Дума се жаданє відкинула, мотивуючи свій крок тим, що до теперішного мінїстерства маринарки не має довірія. Коли наступить цїлковите зреформоване сего міністерства, тоді допера ухвалить кредит на воєнну фльоту.

— Почаївський архимандрит Віталій післав в головну квартиру "Союза Русского народа" просьбу — аби відшукати якусь чесну людину, котрій можна-б повірити заряд крамницї. До тепер ні один член "Союза русского народа" не міг вдержати ся на тім становищи, бо завсїгди не вдержав, та розікрав гроші. ("Союз русского народа", се є чорносотенна російська орґанїзація, яка уладжує погроми, та почитує царя батюшку, а яку так вихвалюють "Свѣт" і "Поступ"). Тимчасом показує ся, що в "Союзї русских людей" не так легко найти чесного чоловіка.

— Новий закон для селян на Угорщинї. Недавно на Угорщинї перейшов новий закон, який має велику вагу для селян. На підставі того закону не можна продати землю селянина, як що він має менш, як 12 морґів; можна продати тільки те, що має по над 12 морґів. Охорону селянского добра від лихварів поширено так саме й на худобу: можна продати тільки третого коня, третю корову, а свиню, козу чи вівцю тільки аж пяту, звичайно коли у селянина стільки їх буде. Не можна також узяти в селянина останнє збіже — його мусить лишити ся стільки, скільки треба на харч цїлої родини селянина на пів року. Коли-б підчас екзекуції знайдено було у селянина 150 корон готівкою, то й їх не можна забрати. Можна брати тільки те, що знайде ся у його поверх сеї суми. Закон сей ввійшов в житє 1-го вересня с. р. Має він чималу користь і для наших земляків на Угорщинї.

(За "Радою.")

ELIZABETH, N. J. бр. сьв. Вол. Вел. від. 65 дає до відома всїм членам, що річний братський мітинґ відбудеть ся на дни 13. грудня с. р. На сїм мітінґу теперішний уряд зложить справозданє із своєї діяльности і переведеть ся вибір урядників на слїдуючий рік. Кождий член мусить на мітінґу явитись, в противнім случаю заплатить 1.00 дол. кари.

За уряд Братства:
Юрій Кравець.
Василь Левчик

СПРАВИ „СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Їх Пресовященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балог,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідательна:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Гут. Кульчицький
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чеґін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
о. Петро Понятишин, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний орґанізатор:
Андрей Ґела,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз" — одинока руско народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 літ життя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А" (повне посмертне) $1000.00,
В разі смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" 200.00 дол.
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.
В разі утрати: а) обох очий або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Сли отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатися також до братства, яке належить до Союза.

Взиве для ч. Н. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money-order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

Нестор Максим, член Р. Н. Союза від. 33, Northampton, Pa., помер 22 серпня с. р. Небіщик походив з Галичини, села Щавне, пов. Сянік.

Чулик Ілько, член Р. Н. Союза від. 21, Mayfield, Pa., помер 4 жовтня с. р. Небіщик походив з Галичини, села Сьвіржова, пов. Ясло.

Кравець Іван, член Р. Н. Союза, від. 182, Dixonville, Pa., помер 17 жовтня с. р. Небіщик походив з Галичини, села Нарт старий, пов. Ліско.

Павелчак Іван, член Р. Н. Союза, від. 12, Yonkers, N. Y., помер 9 вересня с. р. Небіщик походив з Галичини, села Гладишів, пов. Горлиці.

Ґрайцар Марія, членкиня Р. Н. Союза, від. 122, Trenton, N. J. і жена члена Михаїла, від. 121 в Trenton, N. J., померла 27 жовтня с. р. Небіщка походила з Угорщини, села Давид Ваґаш, стол. Земплин.

Камінська Ірина, жена Михаїла, члена Р. Н. Союза, від. 162, Scranton, Pa., померла 5 жовтня с. р.

Вічная память!

Ч. 650 **КВІТ** 400.00
на чотириста доларів, котрі Іван Калапір отримав яко посмертну запомогу по жені Марії з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Lansford, Pa., 1908.
Іван Калапір.
Свідки:
Михаїл Стропский
Сидір Скарльош.
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від. 16.
Леон Моніта, прдс.
Іван Поляньский, секр.

Ч. 651 **КВІТ** 400.00
на чотириста доларів, котрі п. Іван Сувак отримав яко посмертну запомогу по жені Марії з Головної Каси Р. Н. С. в Америці.
Lansford, Pa., 1908.
Іван Сувак.
Свідки:
Михаїл Стропский
Сидір Скарльош
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від. 5.
Леон Моніта, прдс.
Іван Поляньский, секр.

Ч. 678 **КВІТ** 1000.00
на тисяч доларів, котрі п. Ева Капик отримала яко посмертну запомогу по Михаїлі з Головн. Каси Р. Н. С. в Америці.
Lansford, Pa., 30 вересня 1908.
Ева Кацик.
Свідки:
Андрей І. Добош
Сидір Скарльош
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від. 16.
Леон Моніта, предс.
Іван Поляньский, секр.

Ч. 743 **КВІТ** 1000.00
на тисяч доларів, котрі п. Єлена Стефурак отримала яко посмертну запомогу по мужу Григорію з Головної Каси Р. Н. С. в Америці.
Ню-Йорк, 16 листопада 1908.
Єлена Стефурак.
Свідки:
Ф. Ордовский
Іван Нетан
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від. 108.
Онуфрей Савицкий, предс.
Стефан Шевців, секр.

Ч. 755 **КВІТ** 400.00
на чотириста доларів, котрі п. Йосафат Сусідка отримав яко посмертну запомогу по жені Юлії з Головної Каси Р. Н. С. в Америці.
Ню-Йорк, 16 листопада 1908.
Йосафат Сусідка.
Свідки:
Стефан Шевців
Михаїл Нежинкевич
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від. 108.
Онуфрей Савицкий, предс.
Стефан Шевців, секр.

Ч. 756 **КВІТ** 400.00
на чотириста доларів, котрі п. Йосиф Курила отримав яко посмертну запомогу по жені Евї з Головної Каси Р. Н. С. в Америці.
Chisholm, Minn., 19 лист. 1908.
Йосиф Курила.
Свідки:
Петро Курочка
Ілько Лазоришак
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від. 37.
Петро Курочка, предс.
Ілько Лазоришак, секр.

Ч. 759 **КВІТ** 100.00
на сто доларів, котрі п. Іван Ставровский отримав яко надзвичайну запомогу за нев. слабість з Головної Каси Р. Н. С. в Америці.
Trenton, N. J., 17 листоп. 1908.
Іван Ставровский.
Свідки:
Мих. Ленчіс
Гр. Зупко
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від. 121.
Стефан Врабель, предс.
Іван Паславский, секр.

Ч. 761 **КВІТ** 200.00
на двіста доларів, котрі п. Теодор Ватраль отримав яко надзвичайну запомогу за утрату ноги з Головної Каси Р. Н. С. в Америці.
Perth Amboy, N.Y., 13 лист. 1908
Теодор Ватраль.
Свідки:
Теодор Ющак
Іван Ваверчак
Від місцевого Уряду Р. Н. С. в Америці, від. 104.
Н. Ваверчак, предс.
С. Крицкий, секр.

Рух в відділах Р. Н. Союза.

McKEES ROCKS, Pa., бр. сьв. Ап. Петра і Пав., від. 146. Подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся дня 20. грудня с. р. з слідуючим порядком: 1) Справоздане касове; 2) Місячні вкладки; 3) Вибір нового Уряду. Взиває ся членів, щоб вирівнали всї свої належитости, бо в противнім разї зістануть виключені. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. а урядник 1.00 дол. кари.
Стеф. Блажовский, пр.
Іван Фаль, скр.
Йосиф Шорек, кас.

MONESSEN, PA. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 62 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 13-го грудня с. р. на який кождий член мусить явити ся і вирівнати свої залеглости. На неявивших ся наложена кара 50 цнт. а на уряд. 1.00 дол. Справоздане уряду, вибір нового уряду; кождий член мусить заплатити 25 цнт. за сьвічку брацку. Міт. відбуде ся в гали під церквою на 2-ій ул. (церков угор. Русинів) точно о 1-ій і пів по полуди. Хто прийде по мовінї тратить голос. Нових членів буде принимати ся без вступного.
Н. Сивик, пр.
Дм. Цуприк, кас.
В. Сивик, скр.

PITTSBURG, PA. бр. сьв. О. Ник. від. 53 подає до відомости що річний мітинґ відбуде ся 13 Децембра с. р., о годині 1½ по пол. На мітинґу будесь принимати без вступного. Кождий член має вирівнати свій довг. Справоздане касове і вибір нового уряду. Кождий член має безусловно явити ся а тілько той, хто мешкає на Плейзі а тикет коштує $1.50 не підлягає кари.
Н. Войтович пр.
Юл. Борсевицкий секр.
Яков Біда касієр.

ELIZABETH, N. J., Бр. сьв. Володимира від. 65 подає до відомости, що в місяци листопаді і грудни буде принимати нових членів до братства без вступного. Хто з Русинів не належить еще до Р. Н. Союза, нехай користає з сеї нагоди.
Василь Левчак.

NEW YORK, N. Y., бр. сьв. Володимира, від. 108 подає до відомости всім Русинам, що принимає членів без вступного і ново вступающі і гроши. Мітинґи відбувають ко ої 3-ої суботи по першім в гали 45 Ave A поміж 2 а 3-тою улицею. Братство платить 5.00 д. запомоги тижнево в часї слабости а посмертного 100 долярів. Вкладка місячна „о братства тілько 50 цнт. Адр. секр.: S. Shewciw 530 E. 18th Str.
О. Савицкий, предс.,
А. Скробала, кас.,
С. Шевців, секр.

LEINSERING, PA. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 59 подає до відомости, що 20-го грудня с. р. відбуде ся річний мітинґ, на який кождий член мусить явити ся. Вибір нового уряду. Неявивші ся підлягають карі після статутів.
Ів. Фариняк, скр.

PERTH AMBOY, N. J. бр. сьв. Вас. В. від. 168 подає до відомости, що півгічний мітинґ буде ся дня 13-го грудня с. р. Справоздане касове і принимане нових членів без вступного до бр. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. а урядник 1.00 дол. кари.
М. Белнів, скр.

ALLEGHENY, PA. бр. Усп. Пр. Богородиці від. 56 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 13 Децембра с. р. в Mc Kees Rocks, 40 Ohio str. о годині 1 по полудни з слідуючим порядком: 1) справоздане касове; 2) місячні вкладки; 3) вибір нового уряду. Взиває ся членів, аби вирівнали свої довги, бо єсли ні, то будуть викреслені з Брацтва і з Р. Н. Союза. Неявивші ся на мітинґ підлягають карі: урядник 1 дол. член 50 цнт.
Іван Вархоляк предс.
Петро Вархоляк кас.
Василь Копчак заст. секр.

CHISHOLM, MINN. бр. сьв. О. Ник. від. 37 подає до відомости, що дня 13 го грудня с. р. відбуде ся річний мітинґ. Кождий член так місцевий як і позамісцевий мусить явити ся. Справоздане касове і вибір нового уряду. Неявивший ся член підпадає карі, яку єсли не заплатить зісгане виключений з братства.
П. Курочка пр.,
І. Кор кас.,
І. Лазоришак скр.

GLEN LYON, Pa. бр. сьв. П. і П. від. 27 подає до відомости, що буде принимати нових членів до бр. за половину вступного в місяцях грудни, січню і лютім.
М. Фуджак,
Н. Москва,
А. Фринцко.

PERTH AMBOY, N. J. бр. сьв. о. Ник. від. 104 дає до відомости, що дня 13-го грудня відбуде ся річний мітинґ о годині 3-ої по полудни в гали п. Ваверчака, ч. 112 Charles Str. на котрім то мітинґ кождий член мусить явити ся під карою 50 цнт. а урядник 1.00 дол. Річний обрахунок, і вибір нового уряду.
С. Крицкий, секр.

ALLENTOWN, PA. бр. сьв. Арх. Мих. подає до відомости, що мітинґи будуть відбувати ся 4-ої неділї в місяци. Братство буде принимати в місяцях грудни і січни нових членів без вступного.
Ст. Паляниця, скр.

AMBRIDGE, PA. бр. сьв. П. і П. від. 47 подає до відомости, що на річнім мітинґу дня 13 го грудня буде принимати нових членів до бр. без вступного. Неявивший ся на річний мітинґ член підпадає 50 цнт. а урядник 1.00 кари.
І. Михалик скр.

BROOKLYN, N. Y. бр. Пресьв. Тройці від. 203 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 5-го грудня в гали на 75 North 6-ій улиці о 8-ій год. веч. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. а урядник 1.00 дол. кари. Нових членів до 30 літ буде принимати ся до бр. без вступного, а від 30—40 літ за половину вступного.
М. Заверуха пр.
Гр. Тимчишин скр.

SCOTTDALE, PA. бр. сьв. Ів. Хрест, від. 36 подає до відомости, що в місяцях листопаді і грудни буде принимати нових членів до бр. без вступного. Мітинґи відбувають ся в першу неділю по 15-ім в гали Петра Куленича.
А. Попівчак пр.
Дм. Феш скр

BEAWER MEADOW, PA. бр. сьв. Арх. Мих., від. 95 подає до відомости, що дня 13-го грудня с. р. відбуде ся річний мітинґ. Річне справоздане, вибір нового уряду. Неявивший ся член підпадає карі 50 цнт.
Андр. Савка пр.
В. Шипула скр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошуковання знакомих, оголошення балів, представлень, сходин і т. п. друкує ся в "Свободі" по цінї одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

СОН.

Жаль стало Господу Богу свого доброго руського народу, та за богато уже було дивитись Єму на ту безприкладну борбу проти сьв. Церкви і еї епископа, яку зорґанізована шайка чорносотенців, підпирана рублями, веде уже від року тут в Америці і то лише зпрост з нелюдської злоби і зависти.

Хуліґани ті хотять бідний руський нарід відвести від сьв. Віри і від свого пастиря, а опісля з таким уже народом зробити то, що їм ся захоче.

Наш нарід, котрого навіть невинна кров полилась остатними часами, втікав перед своїми гнобителями і непрошеними опікунами, що звикли ему лиш кривди і пакости творити, до сеї вільної землі, в надії, що чейже хоть тут уже свобідно відітхне. Тимчасом знаходить ще страшнійшого ворога і непрошеного опікуна; знаходить розбишацку ватагу, яка напосілась на его найдорожше майно — на сьв. Віру.

Постановив проте Господь Бог покликати усіх виновників тої крамоли перед Свій суд, аби здали рахунок і аби пересьвідчити ся, що їх до того спонукало.

Прийшов час і ціла та ватага, котру провадив еп. Фірцак, голова крамоли, стала перед престолом Всемогучого.

Уставились они в слідуючім порядку: На переді Ж. Аткович з річником „Злісника,“ дальше Г. Ладик з кількома числами своеї „Ступи,“ его ступайко Цуцик з величезною фляшкою „ачіщенной,“ ще дальше „місія кривославна“ зі своїм діявольским плодом „Тьма,“ Фе. Кула з „Брехнею,“ опісля С. Тецович з кількома „добрими духовніками“ і з таблицею, на якій видніла напись: „Убий, распни або прожени епископа!“ а вкінци Во Друк і К. Осовий з протестантським „Мотузом.“ В кутику чекав уже цар-батюшка, „видима голова“ їх церкви.

Засів Господь Бог на суд. По правій Єго стороні Божественний Спаситель, а по лівій сьв. Петро, перший намісник Христовий.

Серед величавої тишини, спитав Всемогучий громовим голосом.

— Що ви за одні і якої віри?:.. О, межи вами бачу і сьвящеників!...

Один другого штуркнув ліктем, але ніхто з них не відважив ся на відповідь.

Питае Господь дальше:

— Пощо ви, погане племя, коли діявол розписав конкурс на знищене моеї Церкви і еї найліпшого сина, хватились власне за те діявольске діло? Чому відбираете князеви моеї Церкви честь і скверните его чесне імя?.. Чому лучитесь з найгіршими людьми, щоби лиш ему зашкодити? Хто вас до того уповажнив? Чи до вас належить судити ближнього?!... Подивіть ся в книгу, де записані цілі сторони ваших чорних діл. Я вам терплю. Не хочу бо смерти грішника, але его поправи. Скажіть, лукаві сини, чи зможете ви колись звернути свому ближньому забрану честь? Не можна бо назад позбирати висипаного з високої гори піря, коли вітер порозносить уже его на всі сторони сьвіта.

Настала гробова тишина, котру перервав лиш лоскіт упадаючого тіла Цуцика, який не могучи уже удержатись на своїх ногах, покотив ся під ноги Г. Ладика і захропів здоровезно.

— Прости, Господи, та ми проти самого епископа нічо не маем, а все то робимо лиш „ради рублів“, відповів трясучись Во Друк і Ж. Аткович.

— О, невірні Юди, — відозвав ся грізно Господь — чи ж годить ся для такої мамони відрікати ся Церкви і чернити ближнього. Дарма ваша праця! Церкві моїй нічо не зробите; перетерпіла она уже не такі гоненя. Подивіть ся лиш, яка страшна кара чекае таких відступників.

Перед очима всіх майнула стать Наумовича, та така страшна і скривлена від болю і мук, що очи їх відвернули ся в бік.

По хвили між тою „чесною компанією“ счинилась пекольна метушня. Один другого тручав і випихав, аби забрав „глас“. Та жаден з них не міг якось відважитись.

А Господь Бог і питае:

— Чогож ви властиво хочете? Як бачу, то ви кермуетесь, хиба лиш заздростію. Хотілибисьте певно щоби котрого з вас зробити епископом....

— Так, Господи, — заревіла ватага, — але всіх, бо если лиш одного з нас зробиш, то ми заведемо знов таку кириню, що й кінця не буде.

— О, злобні лицеміри і фарисеї! І то есть причина вашої борби?... Щож зробите, если відберу вам здоровле і розум і місто до столів редакторських, заведу вас до домів божевільних? Хочу однак вашої поправи. Йдіть проте і наверніть ся, аби 1909 рік застав вас уже иньшими, бо запевняю, що если не залишите на дальше тої крамоли, буде вам горе і спіткае вас в короткім часі судьба Юди. Пильнуйте одже себе і своїх блудів, котрих у вас так много, а другим дайте спокій, бо до того ви не покликані.

Опісля напімнув ще Господь государя-царя, аби замкнув свою кишеню з рублями на такі плюгаві цілі, бо не на то дав ему власть і маеток. Еп. же Фірцака аби не прикладав руки до тої нужденної роботи.

* * *

Розійшлись по сьвіті. Чи поправлять ся — побачимо, в противнім разі самі мусимо їх поправити і раз на все від них увільнитись. Чекае їх ще народний суд.

Народе! велика в Тебе сила!

Остренко.

Що дальше?

Крик тутешньої преси про добробут, який мав з'явити ся тут з хвилею вибору републиканського президента і який використали сейчас заокеанські корабельні компанії для своїх цілей, видав уже свої наслідки, на які ми вказували в попередному числі.

Як собі шановні читачі пригадують, ми вказували на се, що безглузне адвертайсьмоване републиканською пресою вибору Тафта сейчас корабельні компанії ужиють як аґітаційного средства для звабльованя сюди безробочих з Европи. Безробіте в Европі е під пору вельми велике, і сі маси безробочих, учувши шумні голошеня про американський добробут цілою филею кинуть ся до Америки, що-б тут гірко розчарувати ся, та збільшити еще і так величезні уже ряди тутешного безробочого пролетаряту. І сі наші гадки сповнюють ся.

Колишня телеґрама з Берліна доносить: „Вибір судії Тафта президентом і рожеві описи йдучого за сим вибором добробуту як безпосередний наслідок викликали велику еміґраційну горячку до Америки. Корабель гамбурської лінії, що 17-го виїхав з порту, мае на своїм покладі не менше, як 1600 пасажерів 3 ої кляси, найбільше число, яке сей корабель в минувшім році перевіз до Америки“.

„Компетентні з поміж кругів властителів корабельних компаній затирають з радости руки і предсказують, що в дуже коротенькім часі еміґрація до Злучених Держав прибере свої давнійші розміри. Усі корабельні лінії приготовляють ся горячково до перевозу великого числа еміґрантів яких величезного напливу сподіють ся почавши від тепер аж до слідуючого літа“.

„Сподіють ся, що еміґрація головно зверне ся до Західних Стейтів“ (?— Ред.)

Тільки берлінська депеша. А що з тими еміґрантами стане ся дальше?... Се нікого не інтересуе! Лиш криком про добробут зваблює ся тут нещасних, кидае ся їх на чужу землю, де вони не будуть мали ніякої нагоди і спромоги заробити собі на кусник хліба, і лишае ся їх вмирати голодовою смертію — а усе тільки тому, щоб корабельні компанії мали заробок!

Ми еще раз звертаемо увагу нашого загалу на се злочинне поступоване та кладемо на серце тим, що тут живуть, перестеречи своїх близьких в Европі про небезпеку приїзду під теперішну пору до Америку.

З EMERALD, Pa.

В ч. 42 „Правдоньки“ вичиталисьмо допись із Катасакви, Па. в котрій дописуватель, якийсь „Ш“ згадав і про наш Emerald, Pa. Поневже в тій дописи нема ані слова правди, тому ми змушені відповісти на сі его напади на цілком невинних людий. Заким одначе приступимо, не від річи буде згадати пару словами про Emerald, Pa., та про живучих там Русинів. Наш плейс не мае ніяких фабрик, в котрих робило-би богато людий. Є тільки шлейтові майни, в котрих працюють переважно Німці, а між ними подекуди і наші Русини. А що сі своеї церкви не мають, то про них майже ніхто нічо і не знае. В духовних потребах удають ся они до поблизьких сьвященників. Так було перше і так е тепер. Але лихо не спить. Завидно стало чортови нашого спокійного житя і післав до нас цареславних. Сі видячи, що нарід живе в згоді, а своеї гр. кат. віри тримае ся та в потребах удае ся до гр. кат. сьвященників (що цареславних найбільше кололо). силоміць зачали пхати ся поміж людий і намовляти, аби ті своеї рідної віри відреклися а прийняли московське цареславіе. За се обіцювали їм, що задармо церков збудують, батюшку доставлять і т. і. Але нарід, знаючи їх добре, відогнав від себе московських запроданців і заявив рішучо, що не хоче мати з ними ніяких зносин. Щоб ліпше ще обезпечити ся перед „опікунами“ скликано мітинґ, на котрім заложено братство імени св. Арх. Михаїла, яке сейчас вступило до правдивої руської орґанізації, т. е., до Р. Н. Союза. Вписало ся першого дня 44 члени. Се е доказ, що нарід порозумів ся на фарбованих лисах. Дали назву св. Ар. Михаїла тому, аби сей Сьв. допоміг нам побороти всяких перевертнів, як поборов збунтованих ангелів.

Але вернім ся до дописи. В згаданій дописи пише „Ш. з Катасакви“ між иньшим: „в Emerald, Pa. від довшого часу жиють Русини, так галицькі як і угорські і ніхто з них не думав о якійсь незгоді. Недавно Бог хотів покарати і зіслав їм попика радикального з Н.“ Тут дописуватель цілком брехав, бо „попика з Н.“ ніхто не видів; противно, батюшка з К. волочить ся по нашім плейсі, ба навіть заложив „Взаїмну Помощ“ і нарід юдить, щоби вступали там, бо то тілько „одинока істинно-руска“ орґанізація. Дальше пише дописуватель: „горніть ту заразу і тримайте ся своеї віри“. Ми тое зробили, відогнали московську заразу, не слухаемо жадних московських наймитів, хотяй они і з широкими рукавами, а тримаемо ся і будем ся тримати своеї гр. кат. віри.

Напослід скажемо еще і се, що если всі дописи такі правдиві, як ся допись з Катасаква, Па. і если „Правда“ на таких донесенях опирае ся, то шкода тих людей, що дають ся туманити такій ґазеті.

За Русинів з Emerald, Pa.
Яків Грабар.

Як ширять „православіє“ в Росії.

Якими способами царський уряд ширить свою віру у Росії, нехай послужить слідуючий факт. Став ся він дуже недавно, бо за панованя над православною церквою оберпрокуратора „сьвятійшого синоду“ Победоносцева. Епископа відпавшої від цареславія секти, так званої церкви старовірців, Методого уряд в ночи пірвав з помешканя в Омску і потайки заслав у глуб Сибіру. В недовзі однак прийшов новий розказ, щоб старця вивезти як найдальше на північ, в непрохідні сибірські болота-тундри. Епископ, був чоловік старенький, хорий і ослаблений — однак на се христіянський і православний уряд не зважав. Позаяк він іти сам не міг, тому положено його поміж дві дошки привязані до коний. Розкази сьвятійшого синоду, а взглядно оберпрокуратора Победоносцева виконано вельми точно. Похід сунув через багна, нетрі і вертепи на місце призначеня. Однак до цїли не прибув. Еп. Методий помер поміж своїми дошками і жандарми зарили його в землю та принесли вість про його смерть до Омска. Старовірці відшукали самітну могилу і почали потайки еї відвідувати, украшати цьвітами, та жалувати ся помершому на усі нелюдські кривди, які приходить ся їм зносити від російського уряду, що лиш в такий спосіб ратуе еще цареславіе. І коли надано в Росії толеранційні реліґійні права, старовірці відкопали могилу мученника російського православія і перенесли тіло погабшого до гробу. А голос люду узнав в Матодім сьвятого, бо люд знае, що сьвятість родить ся з неотертих слїз, з непімщених кривд, з терпіня і болю, з крови невинно пролитої.

Проба відваги в Судані.

Анґлійський подорожник і мисливий, п. A. Katibah оповідае в „World Magazine“ про цікаву „пробу відваги,“ яка істнуе між арабськими племенами в Судані. Будучи раз у одного шейка (князя), бачив він чудову скіру з льва, на якій однак не було найменчої дірки від кулї. Здивований сим, мисливий звернув ся до сього шейка з запитом, в який спосіб сей прийшов до тої скіри, та яким чудом убив сего величезного льва. Шейк обяснив, що льва вбив ножем підчас своеї першої „проби відваги.“ Про се дав шейк таке обяснене: „Я вбив льва в сей спосіб, в який спосіб вбивали львів наші прабатьки, коли то ще не знали пального оружія. Сей спосіб практикуе ся у нас і днесь, як спомин давних геройських поколїнь і в сей спосіб лишень молодець може здобути собі імя лицаря. Як знак відбутої проби дістае він зі слоневої кости нараменник. Наколи ми спостережемо, що лев показав ся в околици, віримо, що він визивае когось на двобій. Тоді вбивае ся козу або вівцю, заховуе ся її пару день, аж почне вона воняти і потім кладе ся її як принуку десь за селом. Сам молодець скривае ся десь за скалою, або деревом і жде. При собі вільно йому мати лиш одинокий ніж, укритий в футералї, який держить в лївім рукаві. Як що лев занюхае стерво, з голосним ревом зближае ся до добичі. Молодець тимчасом виходить з укритя і глядить за звірем. Лев готовий до скоку бачить нараз на місци падлини чоловіка. Раптовне з'явлене ся людини, блеск еї очий полохають льва. Однак се тревае лиш одну мить. З розмахом лев скаче на чоловіка, який однак в сій хвилині паде на плечі, держачи ніж обома руками над своїми грудьми. Се мусить виконати ся певно і рішучо. Тоді лев хибить своеї цїли і падае чотири або пять стіп від голови чоловіка з роспореним животом. Молодцеви однак не вільно оглядати ся. Він мусить сейчас зірвати ся і як найскорше скрити ся, позаяк лев послідним напруженем своїх сил завсїгди пробуе дістати ворога в свої кіхті. Гонити за ворогом, лев вже не мае сили.“

— Подаю до відомости, що моя адреса теперішна єсть напротив самої церкви:

Rev. N. Pidhorecki,
329 East 20 Street,
-50 New York, N. Y.

Отсим просимо усїх тих, що знають про яку роботу на своїм плейсї виповнити усї рубрики подані низше та вирізавши заслати сю карточку до редакції на адресу: SVOBODA, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

1. Назва місцевости?

2. Назва фабрики чи компанії?

3. Скільки робітників потреба?

4. До якої роботи?

5. Чи треба вміти анґлїйську мову?

5. Яка плата?

7. Скільки годин працї?

8. Як часто виплата (пейда)?

9. Що коштує рент?

10. Що коштує борд?

11. Чи є страйк?

12. До кого голоситись на плейсї?

Докладний адрес пишучого:

СЬВІТ В ЧИСЛАХ.

Річник „Bureau des Longitudes" на 1909 р. подає на основі найновійших обчислень слїдуючі числа ґеоґрафічної статистики: Величина частий сьвіта: Европа 10 мілїонів квадратових кільометрів, 437 мілїонів мешканців, 43 душ на квадратовий кільометр; Африка: 31,500.000 квадрат. кільом., 126 мілїонів мешканців, 3 души на квадр. кільом; Азія: 41,600.000 квадр. кільом., 851 мілїонів мешканців, 20 душ на квадр. кільом.; Австралїя в островами (Океанія): 11 мілїонів квадр. кільом., 51 мілїонів мешканців, 4 души на квадр. кільом.; Північна Америка: 26 мілїонів квадр. кільом., 116 мілїонів мешканців, 4 души на квадр. кільом; Полуднева Америка: 18,500.000 квадр. кільом., 45 мілїонів мешканців, 2 души на квадр. кільом. — Океани вкривають 374,200.000 квадр. кільом. Великий Океан має 170 мілїонів а Атлянтийський Океан лиш 100 мілїонів квадр. кільом. — Всї пять частий сьвіта без океанів але зі середземними морями вкривають 138,-700.000 квадр. кільометрів. Ціла поверхня виносить длятого 512,900.000 квадр. кільом. всїх жителїв на цілій землі есть 1,626 мілїонів душ (після иншого обчислення лиш 1.485). — Найбільші держави (материний край і кольонії равом): Велика Британія 34,534.000 квадратових кільометрів, Росія 22,392.000, Хіни 11,-383.000, Сполучені Держави 9.691.000, Бразилїя 9,-507.000, Туреччина 6,806 000, Німеччина 3,199.000, Арґентина 2,886.000, Бельґія і Конґо 2,412.090, Данія 2,-345.000, Португалія 2,171.-000, Нідерлянди 5,079.000 квадр. кільометрів. Після числа мешканців упорядковують ся держави як слїдує: Велика Британія 403 мілїони, Хіни 350, Росія 152, Сполучені Держави 98, Франція 81, Німеччина 78, Японія і Корея 62, Австро-Угорщина 50, Нідерлянди 44, Туреччина 38, Італїя 36, Бельґія і Конґо 27, Іспанія 20 мілїонів. — Мілїонові міста на сьвіті: Великий Льондон 7,021.800 душ, Ню-Йорк (1906) 4,113.-000, Париж (1906) 2 763.000 Чікаґо (1906) 2,049 000, Берлин (1905) 2.010 000, Відень (1907) 2 000.000, Токіо (1903) 1,819 000, Філядельфія (1906) 1,442 002, Петербург (1905) 1,429.000, Москва (1907) 1 359 000, Констатинополь 1 106.000, Буенос Аірес (1906) 1,048.000 і Пекін 1,000.000 душ. — Найвисші гори на сьвітї: в Азії гора Еверест 8 840 метрів висока; в Америцї Акснкаґва 7.040 метрів: в Африцї Кілїманджаро 6.010 метрів, в Европі Ельбрус 5.629 і Монблян 4.010 метрів. Найвисше замешкана місцевість есть Курвок в Азії у висоті 4.541 метрів, — Найдовші ріки: в Африці, Ніль, 6.400 кільометрів, в Америцї Амазонка 5.500 кільом., в Азії Єнисей 5.500 кільом., в Европі Волга 3.-400 кільом. — Найбільше озеро на сьвіті есть Вікторія Нїянза в Африці, котре займає 83.300 квадр. кільом. Найвисші будівлї на сьвітї: Вежа Айфля 300 метрів висока, Обеліск у Вашінґтонї 169 метрів, вежа Антонелліана в Турині 164 метри і собор в Кольонії 156 метрів.

ЧИТАЙТЕ! Книжки

які можна дістати в складї книжок „Свободи":